

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ
Πρωτ. Ισχύς εν ΒΑΜΩ (Κρήτης)

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
'Εδωτορικὸν Δραχ. 25

« Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶοποιεῖ » (Β'. Κορ. γ'. β.)

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

ΑΚΟΥΣΘΗΤΩ ΚΑΙ Η ΕΤΕΡΑ ΓΝΩΜΗ

Β'.

Εἶνε ὁρθὴ ἡ δοθεῖσα ἐρμηνεία εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, « Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον μιᾶς γυναικὸς ἀνδραεῖναι », ὑπὸ τῶν κεκηρυγμένων κατὰ τοῦ β' γάμου τῶν κληρικῶν ;

Ἐκεῖνοι οἵτινες ρέπουσιν εἰς τὴν προτίμησιν τῶν τύπων ἀντὶ τῆς οὐσίας, ἐκεῖνοι οἵτινες ἀντὶ τῆς οὐσίας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἣτις ἀπαιτεῖ θυσίας καὶ κόπους, προτιμοῦν τοὺς εὐκόλους καὶ ἄνευ θυσιῶν ἐκτελουμένους ἑξηρὸς καὶ ἀγόνους τύπους, πιστεύοντες ὅτι τηροῦντες αὐτοὺς τὸ θεῖον γοητεύεται, μετὰ χαρᾶς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐκράτησαν καὶ κρατοῦν ἐπιδεικτικῶς σημαίαν μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν « Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον (ἢ πρεσβύτερον) μιᾶς γυναικὸς ἀνδρὰ εἶναι », ὅπερ, κατ' αὐτοὺς ποῦ θέλουν νὰ ἐκπορθήσουν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν διὰ τηρήσεως πράγματος ποῦ νομίζουν ὅτι τὸν Θεὸν ὑποχρεώνει καὶ εἰς τὰ ἑμμάτῃ Του κατέχει πρωτεύουσιν θέσιν ἀξίας, σημαίνει ὅτι οἱ κληρικοὶ δὲν δικαιούνται νὰ λάβωσιν ἐφ' ὅρου ζωῆς παρὰ μόνον μίαν σύζυγον καὶ ἐπομένως ἂν ἀπὸ καταδρομῇ τῆς τύχης τὴν ἀπολέσωσι, δὲν δικαιούνται νὰ λάβωσιν ἄλλην.

Τοῦτο ἀπαξ ὑποστηρίζαντες δὲν ἔπαυσαν ἱσχυοῖς λόγοις καὶ λεπτοῖς διαλογισμοῖς νὰ προσπαθῶσι νὰ πείσωσιν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους ὅτι, ὅ,τι προβάλλουσι κατὰ τοῦ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμου τῶν κληρικῶν καὶ ἐπομένως καὶ κατὰ τοῦ β' γάμου αὐτῶν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθοῦς ἐρμηνείας τῶν λόγων τοῦ Ἀποστ. Παύλου, « Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἀνδρὰ ». Αἶ, αὐτὸ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν σημαίνει ὅτι ὅχι μόνον εὖνοι ὁ Παῦλος τὴν ἀγαμιάντων ἐπισκόπων, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένως ἀπαγορεύει τὸν β' γάμον !

Ὁ τόνος κρυγάζουσι δὲν εἶνε εἰς τὸ « δεῖ », ἀλλὰ εἰς τὸ « μεῖζ » ! Καὶ ἀφοῦ ἀπὸ τὸ « δεῖ » τὸν μετέθεσαν εἰς τὸ « μεῖζ », διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ θεῖον ! τῆς ἀγαμίας, δι' ἐλιγμῶν καὶ σοφιστικῶν ἐξάγουσι συμπεράσματα, ποῦ καὶ ὁ ἀπόστ. Παῦλος θὰ τοὺς ἐθαύμαζε ! « Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ τόνος ὑπάρχει εἰς τὸ « μεῖζ », γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, ποῖον εἶνε τὸ ἀκριδὲς νόημα τῆς ἀποστολικῆς ἐντολῆς « δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον (καὶ ἐπίσκοπον λέγων ἐννοεῖ καὶ ἐπίσκοπον καὶ πρεσβύτερον) εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἀνδρὰ ; » γράφει ἐν τῇ περιοδικῇ « Ζωῇ » ὁ κ. Τρεμπέλας. « Μήπως, ἐξακολουθεῖ, ὁ ἀπόστολος ἐννοεῖ ὅτι ὁ ἐπὶ τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα καλούμενος

δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ συγχρόνως περισσοτέρας ἀπὸ μίαν γυναῖκα ; Μήπως δηλαδὴ τὸ παράγγελμα τοῦ ἀποστόλου ἀναφέρεται εἰς τὴν πολυγαμίαν ἀπαγορευομένην ὁ ἐπὶ τὴν ἱερωσύνην καλούμενος ἔχῃ δύο ἢ περισσοτέρας γυναῖκας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἢ ἐκτὸς τῆς νομίμου αὐτοῦ γυναικὸς νὰ ἔχῃ καὶ ἑτέραν ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ παλλακίδα ταύτην ; Τοιαύτη τις ἐκδοχὴ ἀποκλείεται πρῶτον ἐκ τοῦ ὅτι ἡ πολυγαμία ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν κηρυγμάτων ἀπηγορευομένη διὰ πᾶν ἐν γένει τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα ».

Οὕτως ὁ κ. Τρεμπέλας σὲν τὸν ἐπ' ἀκρατηρίου συνήγορον, ποῦ προσποιεῖται ὅτι ἀγνοεῖ πᾶν τὸ κατὰ τοῦ παλάτου του, προσπαθεῖ δὲ δι' ἐλιγμῶν νὰ τονίσῃ ὅτι εἶνε ἄθῃος, ἐξαίρων ζητήματα ὅχι βασικά καὶ ἐξάγων συμπεράσματα ἐξ αὐτῶν ἵνα θολώσῃ τὰ νερὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ ὃν ἐπιδιώκει, ποιεῖται μὲν μνείαν σκοπίμως τοῦ σπουδαιωτάτου ζητήματος τῆς πολυγαμίας καὶ παλλακείας, ἀλλ' ἀμέσως δεδαισιῶται ὅτι δὲν πιστεύει νὰ ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χριστιανοῖς « τοιαύτη τις ἐκδοχὴ ἀποκλείεται, τανίζει, διότι ἡ πολυγαμία ἐθεωρήθη εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν κηρυγμάτων ἀπηγορευομένη ». Εἶτα ὥστε συναισθανόμενος ὅτι τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ δὲν εἶνε ἐπαρκές, φαίνεται κλονιζόμενος καὶ παραδέχεται μὲν τὴν ὑπαρξιν καὶ χρῆσιν τῆς πολυγαμίας καὶ παλλακείας, ἀλλ' ἀμέσως στρέφων τὸν λόγον προβάλλει ὡς δῆθεν φοβερὸν ἐπιχείρημα, τὸ συμπέρασμα, ὅτι πάλιν ἀποκλείονται, διότι ἔπρεπεν ἀνέγινετο τούτων χρῆσις νὰ ἔσπευδεν ὁ ἀπόστ. Παῦλος καὶ ἐν γένει τότε ἡ Ἐκκλησία νὰ καθορίσῃ τὰς σχέσεις ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρῇ πρὸς τὰς συζύγους τοῦ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐπιστρέφων πολύγμου.

Τὸ ν' ἀρνῆται τις ὅμως πᾶν ὅ,τι τὸν ἐπιδικωόμενον σκοπὸν τοῦ δυσχεραίνει, εἶνέ τι τὸ εὐκολόν. Ἡ ἀνικηφισθήτης ὁμως ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅσον καὶ ἂν θέλῃ τις νὰ τὴν περιφρονήσῃ καὶ νὰ τὴν ἀγνοήσῃ, δὲν παύει ρίπτουσα τὸν προβολέα τῆς καὶ βροντοφωνοῦσα. Καὶ βροντοφωνεῖ λοιπὸν ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀπ. Παύλου καὶ ἐπὶ αἰῶνας βραδύτερον, ἡ πολυγαμία καὶ παλλακία ἦτο εἰς ἡμερησίαν διάταξιν, νομικῶς παραδεδεγμένη.

Τοῦτο δεδαισιῶσι πάντες οἱ συγγραφεῖς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου. « Ὅτι δὲ βραδύτερον εἰσῆλθῃ καὶ ἀνεπτύχθῃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ πολυγαμία, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ πολυανδρεία, ὅτι ὁ γάμος δὲν ἐθεωρεῖτο πλέον ὡς δεσμός αὐτοῦ, οὕτως ὥστε ὁ ἀνὴρ ἠδύνατο κατὰ τὸ δοκοῦν νὰ ἀλλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τὰν ἀπαλιν, αἰτία τούτων πάντων ἦν ἡ ἡθικὴ διαφθορά, ἥπερ ὑπόκειται ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ ἡ ἀκολασία, εἰς ἣν κατήντησαν οἱ ἄνθρωποι πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ χριστιανισμοῦ » Ἐκκλ. Δίκαιον Νικοδήμου Μίλας σελ. 821 « ... ἐνφ

ἡ δούλη Ἀσία κυλίσταται πάντοτε εἰς τὸν δουλικὸν **δόρυδορον τῆς πολυγαμίας**» Π. Καλλιγὰ Οἰκογενειακὸν Δίκαιον σελ. 7 § 6 «Ἐν τῇ Ἀσιατικῇ πολιτείᾳ, ἣτις καὶ νῦν ἐστὶ ὑπάρχει ἐν πλήρει ἀντιθέσει πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν, ἡ ἔννοια τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας εἶνε ἄγνωστος, τὸ ἄτομον στερεῖται αὐτοτελοῦς ὑπάρξεως, ὁ δὲ ἄσθενέστερος ὑποτάσσεται εἰς τὸν ἰσχυρότερον. Εἰς τὸν νόμον τοῦτον ὑπέκουσα ἡ γυνὴ δὲν εἶνε ὁμοία καὶ ἰσὴ τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ κτῆμα καὶ πλοῦτος αὐτοῦ, **ἐξ οὗ καὶ ἡ πολυγαμία**» Οἰκογ. Δίκαιον Κρασᾶ σελ. 9.

Ὅταν λοιπὸν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι ἐκήρυττον τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, τῆς πολυγαμίας καὶ παλλακείας ἔκαμνε χρῆσιν ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων. «Ἡ τε παλλακεία καὶ ἡ ἐκουσία διάλυσις τοῦ γάμου ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τῶν σχετικῶν νόμων. Ἐν μὲν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ ρωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ἐθεωρεῖτο ἡ παλλακεία ὡς θεμιτὴ ἔννοια, ἐν δὲ τῇ μεταγενεστέρᾳ νομοθεσίᾳ ἐθεωρεῖτο αὕτη σχεδὸν ὡς νόμιμος ἔννοια. ἐξ ἧς ἐκτῶν δικαιοῦματά τε ἐν τῇ παλλακείᾳ γεννηθέντα τέκνα καὶ ἡ παλλακίς αὕτη» Ἐκκλ. Δίκαιον Μίλλας σελ. 834.

Ἀφ' οὗ δ' ἔθιξε τὸ σπουδαιότερον αὐτὸ σημεῖον δ. κ. Τρεμπέλας καὶ μετ' εὐκολίας θαυμαστῆς ἐξήγαγε τὸ ὡς ἄνω συμπέρασμα «Τοιαύτη τις ἐκδοχὴ ἀποκλείεται κτλ.», ἐπιθυμῶν καὶ σκοπῶν νὰ μὴ ἀφήσῃ τρόπον τινὰ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν εἰς τὸν ἀναγνώστην ὅτι ἡ πολυγαμία δὲν ὑπεγόρευσε τὴν ἀνάγκην εἰς τὸν ἀπ. Παῦλον νὰ περὶ γαμίου καὶ νὰ ζητήσῃ ὅπως ὁ ἐπίσκοπος ἢ μᾶλλον πρεσβύτερος (διότι τότε δὲν ὑπῆρχον ἐπίσκοποι ὡς σήμερον, ἀλλὰ μόνον πρεσβύτεροι καλούμενοι καὶ ἐπίσκοποι) εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, ἐπάγεται: «Ἀλλως τε ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ ἀποστολικὸν παράγγελμα ἀναφέρεται εἰς τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν μετὰ περισσοτέρων δηλ. γυναικῶν σύγχρονον σύζευξιν καὶ συνάφειαν τοῦ ἐνὸς ἀνδρός, εἰμὲθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκλάδωμεν ὡς δεδόμενον ὅτι ἡ πολυγαμία κατὰ τοῦς ἀποστολικοὺς χρόνους ἦτο τε σφόδρα διαδεδομένη μετὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ καὶ ἐθνικοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν φέρεται πιθανόν, διότι, ἐὰν ἡ πολυγαμία ἦτο τε σύνηθες καὶ μάλιστα ἐπικρατοῦν, ἀσφαλῶς θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Ἐκκλ. ζήτημα χρῆζον λύσεως καὶ θεωρητικῆς, περὶ τοῦ ποίας σχέσεως θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρῇ πρὸς τὰς πολυγαμίους συζύγους τοῦ δ' εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν ἐπιστρέφων πολύγαμος. Καὶ ἐὰν ὁ ἀπ. Παῦλος εἰς τὴν Α', πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν εὐρίσκη ἀναγκαῖον νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τῶν συζυγικῶν σχέσεων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν μετὰ τοῦ συζύγου πρὸς σύζυγον ἐν τῇ ἀπιστίᾳ παραμείναντα ἢ παραμείνανσαν, πῶς δὲν θὰ ἔθιγε καὶ τὸ ἐκ τῆς πολυγαμίας πολυπλοκώτερον καὶ σοβαρώτερον ζήτημα, ἐὰν ὄντως τοιοῦτόν τι προέβλεπεν ἐπειγόντως ζήτησιν λύσιν;» Διότι λοιπὸν ὁ ἀπ. Παῦλος δὲν κανονίζει τὰς σχέσεις καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ τηρῇ πρὸς τὰς συζύγους τοῦ δ' εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν ἐπιστρέφων πολύγαμος, ἔπεται: ὅτι ἡ πολυγαμία δὲν ἦτο ἐν χρήσει: Ἡ πολυγαμία καὶ ἡ παλλακεία, ὡς ἐχθροὶ τοῦ δ' γάμου τῶν κληρικῶν, ἦτο ἐν χρήσει πολὺ μεγάλη καὶ νομικῶς παρὰδεδομένη, πρὸ τοῦ Παύλου καὶ μετ' αὐτὸν ἐπὶ αἰῶνας. **Τοῦτο λέγει ἡ ἀδελφίστατος ἱστορία.** Τοῦτο εἶνε ἀληθές, ὡς εἶνε ἀληθές καὶ ἀναμφισβήτητον ἐπίσης, ὅτι καὶ σήμερον ἡ πολυγαμία εἶνε κατὰ γενικὸν κανό-

ν ἐν χρήσει ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἀθρησινίᾳ μετ' 10 ἑκατ. Χριστιανούς. (Ἡθικοθρησκευτικὸν περιοδικὸν «Ὁρθοδοξία» Κων) πόλεως τεύχος 15 τοῦ 1927). Ἡ δὲ στοιχειώδης λογικὴ λέγει, ὅτι, ἐν ὁ ἀπ. Παῦλος καθώριζε τὰς σχέσεις τοῦ ἔπρεπε νὰ τηρῇ πρὸς τὰς συζύγους τοῦ δ' πολύγαμος, θὰ ἀνῆρει ὅσα ὑπὲρ τῆς μονογαμίας ἐκήρυττεν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, διότι θ' ἀνεγνώριζε μίαν κατὰστασιν ἐπιστήμης, τὴν πολυγαμίαν καὶ παλλακείαν.

Ἐνθ' ὁ Παῦλος ἢ μᾶλλον ἡ Ἐκκλησία καθορίζει πῶς ἔννοεῖ καὶ θέλει τὸν θεσμὸν τῆς οἰκογενείας, ἐν τούτοις δὲν ζητεῖ τὴν ἀμεσον παραδοχὴν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς θελήσεώς της, διότι τοιοῦτόν τι εἰς ζήτημα τοιαύτης κοινωνικῆς σπουδαιότητος θὰ ἐδημιουργεῖ σάλον μέγαν, καὶ μέγα, μέγιστον πρόσκομμα, εἰς τὸ νὰ ἀπαζῶνται οἱ ἐθνικοὶ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, ἀλλ' ἀφῆνει, κατ' οἰκονομίαν, τὴν ἀντίληψιν της νὰ κατισχύσῃ διὰ τοῦ χρόνου, ὅπως καὶ ἐγένετο, (μετὰ 9 ὅλους αἰῶνας). «Ἡ κατὰ τὴν νέαν θρησκείαν ἀνακένεσις τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦν ἔργον μιᾶς ἡμέρας. Ὁ Χριστιανισμὸς ὑπέσκαψε τὰς δάσεις τῆς ἀρχαίας κοινωνίας καὶ ἀνέτρεψε τὸ ἡρειπωμένον οἰκοδόμημα, ἀλλὰ δὲν ἐδημιουργήσεν ἀμέσως καὶ νέον ἐξ ἰδίων δυνάμεων, ὁ δὲ ρωμαϊκὸς κόσμος ἀνίσχυρος νὰ καταπνίξῃ τὴν νέαν θρησκείαν, ἦν ἐπίσης ἀνίκανος ὡς ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ νὰ κατανοήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐφαρμόσῃ τὰ δόγματα αὐτοῦ. Ὁ ἀγνὸς καὶ ἱερός τῆς ἑκείνης Διαιθήκης γάμος ἐγένετο τοιοῦτος μετὰ πύρρον τὸν γάμων ἀπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνων». Οἰκογ. Δίκαιον Κρασᾶ σελ. 11 «Πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἡ Ἐκκλησία πολλὰ ἐκάνον: σεν ὡς θεῖα παραγγέλματα καὶ σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲν ἐπιβάλλουσα εἰς τοὺς κοσμικοὺς» Π. Καλλιγὰ Οἰκ. Δίκαιον σελ. 13 «Μόνος ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε τὴν δύναμιν, μετὰ πολλὰς ἐκκτοντικὰς ἐπιδράσεις τοῦ βίου καὶ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου, νὰ ἀποδώσῃ τῷ γάμῳ τὴν πρέπουσαν αὐτῷ φουαίαν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ» Ἐκκλ. Δίκαιον Μίλλας.

Ὁ ἀπ. Παῦλος θέλων καὶ ζητῶν εἶνα ὁ κληρικὸς εἶνε μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, δὲν ἐννοοῦσε ποτὲ ὅτι οὗτος δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, ἀλλ' ἐπρὶν τοῦτο διότι ἠθέλην ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κληρικοῦ νὰ καίται ἡ περὶ γάμου ἀντίληψις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὡς διαρκῆς ἐποπτικὴ διδασκαλία εἰς τὰ ὅμματα τῶν πιστῶν, καταλυτικὴ οὐ μόνον τῆς πολυγαμίας, ἀλλὰ καὶ τῆς μονογαμίας ἐκείνης τῶν χρόνων τοῦ (καὶ ἐπὶ αἰῶνας μετὰ τηρηθείσας), καθ' ἣν ἐκέκτηντο τὴν ἐλευθερίαν κατὰ τὸ τότε κρατοῦν πολιτικὸν Δίκαιον, ἀμφοτέρω τὰ φύλα νὰ διαλύωσι τὸν γάμον ὅποτε δὴποτε ἠθέλε τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, διότι συνήπτετο κατὰ συναινέσιν. «Ἀλλ' ὁ κατὰ συναινέσιν γάμος ἱκανοποιῶν τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν ὑπέκειτο εἰς τὸ εὐμετάδολον τῶν θελήσεων καὶ ἦτο πολὺ ἐφήμερος θεσμός, κατὰ τὰς στιγματίας ὁρέξεις ἢ τὰ συμφέροντα τῶν συζευγνομένων» Π. Καλλιγὰ Οἰκ. Δίκαιον σελ. 10.

Ὁ ἀπ. Παῦλος ζητεῖ καὶ θέλει γάμον, καθ' ὃν αἱ ἐνδομύχως συνδεθέντες, ἀπεξενώθησαν τοῦ ξηροῦ ἐγωῖσμοῦ, ὅπως κοινωνήσωσι πάντων, ἐν δὲ τῷ αἰσθηματικῷ τούτῳ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀφοσιώσεως, ἐξέτειναν τὰ ὅρια τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, διότι πρὸς στήριξιν αὐτῆς συνήρμοσαν τὰς ἀμοιβαίας δυ-

νάμεις καὶ τὰ ἐνόντα μέρη. Διότι ἐν τῇ σταθερᾷ ἐνώσει ἐγκλείεται ἡ ἀληθὴς ἀπόλαυσις τῆς ἐλευθερίας, τῆς ὁ καρπὸς πληροῦται καὶ τελεσφόρος καθίσταται ὅσον ἀποδεικνύεται διαρκεστέρα καὶ ἀδιάσειστος», καθὼς λίαν ἐπιτυχῶς γράφει ὁ Π. Καλλιγᾶς (Οἶκογ. Δίκαιον σελ. 6). Ζητεῖ τὸν κληρικὸν οὐ μόνον ἐχθρὸν τῆς πολυγαμίας, ἀλλὰ καὶ τῆς μονογαμίας τῶν ἡμερῶν του, ἥτις οὐδὲν ὅπως ὑπελείπετο εἰς τὰ δλέθρια ἀποτελέσματα τῆς πολυγαμίας. **Μόνον ὅσοι στοὶ χειωδῶς ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν, καὶ στοὶ χειωδῶς ἀδυνατοῦν νὰ ἐννοήσουν τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου,** ἐξάγουν τὸ θαυμάσιον!! συμπέρασμα ὅτι οὗτος μὲ τὸ «δεῖ τὸν κληρικὸν εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα» θέλει μὲν τὸν κληρικὸν ἐγγαμον, ἀλλὰ ὅλα κι ὅλα! μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα! καὶ ἂν τὴν σύζυγόν του ἀπὸ καταδρομὴν τῆς τύχης δὲν ἠτύχησεν νὰ τὴν ἔχῃ οὔτε ἓνα μῆνα! Τοιοῦτον συμπέρασμα τολμοῦν νὰ ἐξάγουν ἐκ τῶν λόγων οὐ μόνον τοῦ μεγαλυτέρου ἀποστολικοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ κοινωσιολόγου.

Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀναγκαστικὴν ἀγαμίαν, καλοῦντες αὐτὴν παρθενίαν!!, καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ β' γάμου, οὐδὲν ὅπως διαφέρουσι τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παύλου ὑποστηριζόντων τὴν τήρησιν τῆς περιτομῆς ὡς σωστικῆς δικτάξεως.

Ὁ Παῦλος ὁ τοσοῦτον μοχθήσας ἵνα σώσῃ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀπὸ τῆν δλεθρίαν καὶ ἀντιχριστιανικὴν ἀντίληψιν τῶν ζητούντων τὴν τήρησιν τῆς περιτομῆς, ὁ διακηρύξας ὅλαις δυνάμεσιν, «ἐὰν διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς ὤρεαν ἀπέθανεν» (Γαλ. 6' 21), ἦτο δυνατόν, πολὺ περισσότερον ν' ἀξιώσῃ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀγαμίαν ἢ τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ β' γάμου, ὡς μέσση σωστικὰ καὶ ἀρεστὰ τῷ Θεῷ;

Ὁ διακηρύξας ὅτι, μόνον διὰ τῆς πίστεως δικαιοῦται ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Θεὸς ζητεῖ, οὐχὶ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἀλλὰ καρδίαν ἀναγεγεννημένην, ἦτο δυνατόν νὰ ζητήσῃ ἀναγκαστικὴν ἀγαμίαν καὶ ἀναγκαστικὴν ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ β' γάμου, ἐξαιρῶν ταῦτα ὡς κατ' ἐξοχὴν θεάρεστα καὶ σωστικά;

Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ β' γάμου, εἶνε ἐναντίον τῷ Γραφῇ, εἶνε ἀντενῶνγελική, διότι τὸν μὲν ἱερέα δὲν θεωρεῖ ἀναγεγεννημένον, τὸν δὲ γάμον παριστᾷ, ὡς ἐκανοποιούντα παρανόμους ὁρέξεις.

ΜΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΗΣ

Ὁ Ἰησοῦς ὠμίλει ἐπὶ τοῦ ὁρους. Πρὸ τῶν ἐκπληκτικῶν μαθητῶν του ἀνέπτυξε τὰς δάσεις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐλάλησε περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλευσεώς του, ἐξέθεσε τὸ δάθος τῶν ἐντολῶν τοῦ δεκαλόγου· ἐξιχνιάσθη ἐκάστη τούτων καὶ ἐκαυτηριάσθη ἐν τῇ γενέσει ὁ φόβος, ἡ μοιχεία, ἡ ἐπιπορτία· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲ ἐφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ μᾶλλον ἐκπληκτικὸν τῶν παραδόξων του.

«**Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη ὀφθαλμὸν ἀν-**

τὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος».

Ἐγὼ ὅμως αἶς λέγω, νὰ μὴ ἀντισταθῇτε πρὸς τὸν πονηρὸν· ἀλλ' ὅστις σέ ραπίσῃ εἰς τὴν δεξιάν σου σιαγὸνα, στρέφον εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἀλλήν· καὶ εἰς τὸν θέλοντα νὰ κριθῇ μετὰ σοῦ, καὶ νὰ λάβῃ τὸν χιτῶνά σου, ἄφες εἰς αὐτόν καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ἂν σέ ἀγγαρεύσῃ τις μίλιον ἓν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ» (Ματθ. 5' 38—42). Ὁ παλαιὸς νόμος τῶν ἀντιποίνων δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνατραπῇ ὑπὸ μᾶλλον ἀπολύτους ὁρους. Ἡ πλειονότης τῶν ὀνομαζομένων Χριστιανῶν, οὐ μόνον οὐδέποτε ἐτήρησαν τὴν νέαν αὐτὴν ἐντολήν, ἀλλ' οὐδ' ἠθέλησαν καὶ νὰ προσποιηθῶσιν ὅτι τὴν ἐπιδοκιμάζουσι. Ἡ ἀρχὴ τοῦ μὴ ἀνθίσταται πρὸς τὸν πονηρὸν ὑπῆρξε δι' ἀπειρον ἀριθμὸν πιστῶν τὸ ἀνυπόφορον καὶ ἀπυράδευτον σκάνδαλον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τρεῖς μόνον τρόποι ὑπάρχουσιν ὅπως ἀντεπεξέλθῃ τις κατὰ τῆς βίας· νὰ ἐκδικηθῇ, νὰ φύγῃ καὶ νὰ στρέψῃ τὴν ἐτέραν σιαγὸν. Ὁ πρῶτος τρόπος εἶνε ὁ βάρβιχος νόμος τῶν ἀντιποίνων· ἐξηγουεῖσιν καὶ καθιερωμένους ὑπὸ προσωπεῖον εἰς τοὺς κώδικας, κυριαρχεῖ ἀκόμη χρησιμοποιοῦμενος. Κατὰ τοῦ κακοῦ ἀντεπεξέρχεται τις διὰ τοῦ κακοῦ—ἡ αὐτοπροσώπως ἢ μέσῃ τῶν ἐντολοδόχων τοῦ πεπολιτισμένου ὄχλου· δικαστῶν καὶ δημίων. Εἰς τὸ διαπραχθὲν κακὸν ὑπὸ τοῦ ἀρχικοῦ ἐνόχου προστίθεται τὸ ὑπὸ τοῦ δικαιοκρίτου διαπραττόμενον τοιοῦτο. Πολλάκις ἡ τιμωρία στέφεται κατὰ τοῦ ἐκδικητοῦ καὶ ἡ τρομερὰ ἄλλυσσος τῶν ἐκδικήσεων ἐπιμηκύνεται ἄνευ τέρματος. Τὸ κακὸν εἶνε μεταδοτικόν. Καὶ μετὰ καλῆς ἀκόμη προθέσεως πραγματοποιοῦμενον, ἐπανερχεται εἰς τὸν αὐτουργόν του. Εἴτε περὶ ἐθνῶν πρόκειται, εἴτε περὶ οἰκογενειῶν ἢ ἀτόμων, τὸ πρῶτον ἐγκλημα δημιουργεῖ ἀντεκδικήσεις καὶ τιμωρίας, αἵτινες κατανέμονται μεταξὺ ἐκδικητῶν καὶ ἐκδικουμένων μετ' ἀπαισίας ἀδιακρισίας. Ὁ νόμος τῶν ἀντιποίνων δύναται νὰ ἀποτελῇ κτηνώδη ἀνακαούφισιν διὰ τὸν ἀρχικῶς προσβληθέντα, ἀλλ' ἀντὶ νὰ περιορίσῃ τὸ κακὸν τοῦναντίον τὸ πολλαπλασιάζει.

Ἡ φυγὴ δὲν ἀποτελεῖ καλῶτερον τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῆς βίας. Ὁ ἐχθρὸς διπλασιάζει τὸ θάρρος του ὅταν τις τὸν ἀποφεύγῃ κρυπτόμενος. Ἐνίοτε ὁ φόβος τῆς ἐκδικήσεως δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρα τοῦ διαστοῦ, ἀλλ' ὁ φεύγων προκαλεῖ τὴν καταδίωξιν καὶ ὁ προσποιούμενος τὸν νεκρὸν ἐξερεθίζει τὸν ἐχθρὸν του μέχρις οὗ τὸν ἀποτελειώσῃ. Ἡ ἀδυναμία καθίσταται συνένοχος τῆς ἀγριότητος τοῦ ἄλλου. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐδῶ τὸ κακὸν προάγει τὸ κακόν.

Ἡ μοναδικὴ ὁδὸς, πρὸ ὅλην τὴν φαινομενικὴν ἀκολουθείαν, εἶνε ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν ὑποδεικνύει ὁ Ἰησοῦς. Ἐάν τις σοὶ δώσῃ ράπισμα καὶ ἐὰν ἀνταποκριθῇς διὰ διπλοῦ τοιούτου, μετ' οὐ πολὺ θέλετε συμπλακῇ, θὰ κάμῃτε χρῆσιν τῶν ὅπλων σας καὶ εἰς ἐξ ὁμῶν, ἴσως, θὰ

χάση τὴν ζωὴν ἐξ αἰτίας μιᾶς ματαίας φιλονεικίας. Ἐὰν τραπῇς εἰς φυγὴν, ὁ ἐχθρὸς σου θὰ σὲ καταδιώξῃ· ἐὰν σὲ προφθάσῃ, ἐκ παύρας πλέον θρασύς, θὰ σὲ συντρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἡ στροφή τῆς ἐτέρας σιαγόνος **δὲν σημαίνει τὴν λήψιν καὶ δευτέρου ριπίσματος**. Τοῦναντίον σημαίνει καὶ ἐπιφέρει τὴν διάσπασιν τῆς ἀλύσεως τῶν ἀναποφεύκτων κακῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου κρίκου.

Ὁ ἐναντίος σου, ὅστις προέδλεπε τὴν ἀντίστασιν ἢ τὴν φυγὴν σου, ταπεινοῦται ἐνώπιόν σου καὶ ἐνώπιον ἑαυτοῦ. — Ἀνέμενε τὸ πᾶν ἐκτὸς τούτου. Ἡ σύγχυσις του καθίσταται σχεδὸν αἰσχύνη. Ἡ ἀταξία σου **πυκνώνει τὴν λύσιν του**, τῇ δίδει χρόνον ὅπως σκεφθῇ. — Δὲν δύναται νὰ σὲ κατηγορήσῃ ἐπὶ προκλήσει, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιμάχεσαι· δὲν δύναται νὰ σὲ κατηγορήσῃ διὰ φόβον, ἐφ' ὅσον εἶσαι ἔτοιμος διὰ τὸ δεύτερον ράπισμα καὶ τῇ δεικνύεις οὐ ὁ ἴδιος τὸ μέρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ σὲ πλήξῃ. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἔχει ἀμυδράν ἰδέαν περὶ τοῦ θάρρους τοῦ ἄλλου—τοῦ ἠθικοῦ πρὸ πάντων θάρρους, ὅπερ εἶνε καὶ τὸ πλέον σπάνιον καὶ δύσκολον, ὁ προσβληθεὶς, ὅστις δὲν ἐξοργίζεται, οὔτε τρέπεται εἰς φυγὴν, δεικνύει μεγαλύτεραν ψυχικὴν δύναμιν, αὐτεπιβολήν, ἀληθὴ ἠρωισμόν ἢ ἐκείνος ὅστις, τυφλὸς ἐξ ὀργῆς, ρίπτεται κατὰ τοῦ πρωταιτίου καὶ τῇ ἀνταποδίδει τὸ κακὸν ἐτι μεγαλύτερον. Ἡ ἀπάθεια, **ὅταν δὲν εἶνε ἡλιθιότης**, ἢ γλυκύτης, **ὅταν δὲν εἶνε ἀναγνώρις**, καταπλήσσουν, ὅπως ἀκριδῶς τὰ θαυμαστά πράγματα, προξενοῦν τὴν αἰσθησιν καὶ εἰς τὰς πλέον χυδαίας καὶ κτηνώδεις ψυχάς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε πλέον ἢ ἄνθρωπος· καὶ ἡ κτηνώδης βία, τὴν ὁποίαν δὲν ἐξερεθίζει ἢ ἀντίστασις ἢ ἡ φυγὴ, **μένει ἀνυδὸς, ἐπτοημένη, σχεδὸν τρομαγμένη**, ἐνώπιον τῆς νέας ταύτης δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἠγνώνει καὶ ἡ ὁποία τὴν συγχέει.

Τοῦτο συμβαίνει καθ' ὅσον μάλιστα ὁ ἀδικῶν ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀντίστασιν τοῦ θύματός του. Δι' αὐτὸν ἀποτελεῖ μεγάλην παρότρυνσιν ἢ δοκιμὴν τοῦ ἀγῶνος τούτου, ὅστις θέλει προσέλθῃ ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης προσβολῆς. Ὁ ἄνθρωπος **εἶνε ζῶον μαχητικόν**. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν ὑφίσταται εὐχαρίστησις ἢ ἡδονὴ τοῦ κακοῦ ἐκμηδενίζεται. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀντίπαλος, ἀλλ' ὑπέρτερός τις, ὁ ὁποῖος λέγει μετ' ἠρεμίας: **Δὲν ἐκνοποιήθηκε· Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐτέρα σιαγὼν· κτύπη ὅσον σὲ εὐχχρίστε!** Προτιμότερον νὰ ὑποφέρῃ τὸ πρόσωπόν μου παρὰ ἡ ψυχὴ μου. Δύνασαι νὰ με κάμῃς νὰ ὑποφέρω, ἀλλ' οὐχὶ νὰ με ἐξαναγκάσῃς νὰ εἶμαι θηριώδης καὶ μανιώδης ὡς σὺ· δὲν δύνασαι νὰ με ἐκδιάσῃς νὰ διαπράξω τὸ κακὸν μετὰ τὴν δικαιολογίαν ὅτι τὸ ὑποφέρω.

Διὰ νὰ ἀκολουθήσωμεν κατὰ γράμμα τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, **χρειάζεται κυριερχία ἐπὶ τῶν νεύρων, ἐπὶ πάντων τῶν ἐνστίκτων τῆς**

κτωτέρως βουλήσεως. Εἶνε καθήκον ἄχαρι καὶ ἐπίπονον· ἀλλ' ὁ Χριστὸς οὐδέποτε τὸ παρέστησεν εὐκολον. Οὐδέποτε εἶπεν ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς Αὐτὸν ἄνευ μεγάλης αὐτοθυσίας, ἄνευ τραχείων καὶ συνεχῶν ἀγώνων· **ἄνευ τῆς ἀπικρήσεως τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς γεννήσεως νέου ἀνθρώπου**.

Ἀλλ' οἱ καρποὶ τῆς ὑποχωρήσεως, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν προλαμβάνουσι πάντοτε νὰ ὀριμώσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη φθίνουσι εἰς τὴν πρώτην ἐπάνοδον τῆς κακακείρας εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνώτεροι τῶν τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς φυγῆς.

Τὸ παράδειγμα **πνευματικῆς κυριερχίας** ἐπὶ τοῦ παραδόξου τούτου σημείου, ἀδυνάτου καὶ ἀνεφίκτου διὰ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους· ἡ ὑπερφυσικὴ αὕτη ἐλκυστικότης τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ διαγωγὴ τόσον ἀντίθετος πρὸς τὰ πάθη καὶ τὰς συνηθείας μας· **τὸ παράδειγμα τοῦτο, τὸ θέλημα τοῦτο τῆς δυνάμεως**, τὸ παράλογον τοῦτο θαῦμα, ἀπροσδόκητον ὡς πᾶν ἄλλο θαῦμα, ἀκατανόητον ὡς πᾶν τεράστιον· τὸ παράδειγμα ἀνθρώπου ἀγίου καὶ ρωμαλέου, τοῦ ὁποίου ἡ ὄψις εἶνε ἀνθρωπίνη ἢ δὲ στάσις σχεδὸν θεία, ὄντος τόσον διαφορετικοῦ, τόσον ὑπεράνω τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, τόσον ἀνωτέρου εἰς δυνάμεις· τὸ παράδειγμα τοῦτο ἐπικυριασμένον πολλὰς φορές νὰ ἀποδίδῃται εἰς ἡλιθιότητα· συνοδευόμενον ὑπὸ δειγμάτων φυσικοῦ θάρρους, ὅταν τοιοῦτο θάρρος εἶνε ἀναγκαῖον οὐχὶ πρὸς βλάβην ἀλλὰ πρὸς διακονίαν, τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔχει μίαν ἀποτελεσματικότητα τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, καίτοι εἴμεθα ἐμπεποτισμένοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς ἀντεκδικήσεως· νὰ φαντασθῶμεν κατόπιν ἀγῶνος χωρὶς νὰ τὸν δοκιμάσωμεν, καθόσον ἐλάχιστα παραδείγματα ἔχομεν ἵνα δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ἐμπειρικὴν γνῶσιν, ἔστω· καὶ μερικὴν, τῇ δοθείᾳ τῆς εἰκασίας.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐτηρήθῃ, ἡ πολὺ σπχνίως συνέδη τοῦτο, δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι εἶνε ἀνεφάρμοστος, πολὺ δὲ περισσότερον ὅτι εἶνε ἀπορριπτέα. **Ἀντίκειται αὕτη** πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, **ἀλλ' οὕτω συμβαίνει μεθ' ἡμᾶς** τὰς ἡθικάς ἐπιτυχίας.— Ἀποτελοῦσι τὴν σωτήριον ἀποκατὴν μέρους τῆς ψυχῆς μας—τοῦ πλέον ζωηροῦ βλαστοῦ ἐνίοτε—καὶ εἶνε εὐλογον ἢ ἀπειλὴ τῆς μαχαίρας νὰ προξενῇ φρικτίας.

Εὐάρεστος ἡ μὴ, ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ μόνη, ἣτις **δύναται νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς βίης**. Ἡ μόνη, ἣτις δὲν προσθέτει κακὸν εἰς τὸ κακόν, ἐκατονταπλασιάζουσα τοῦτο· ἣτις δὲν ἐπιτρέπει τὴν δηλητηρίαν τῆς πληγῆς· ἣτις ἀποκόπτει τὸ ἀπόστημα ἐνόσφ τοῦτο εἶνε ἀπλοῦν πρίξιμον.

Ἡ ἀνταπόδοσις ριπίσματος ἀντὶ ριπίσματος, εἶνε ἀποδοχὴ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ πονηροῦ, ἀναγνώρισις ὁμοιότητος μετ' αὐτοῦ. Ἡ φυγὴ εἶνε ταπεινώσις πρὸ αὐτοῦ καὶ πρόκλησις πρὸς καταδίωξιν. Ἀλλ' ἡ ἀνταπόκρισις δι' ἀπλῆς χειρονομίας ἀποδοχῆς τοῦ ριπίσματος, ἡ προσφορά τοῦ στήθους εἰς ἐκεῖνον ὅστις σὲ πλήττει ἐπὶ τῶν νώτων, ἡ δωρεὰ χιλιάδος εἰς τὸν ἀφαιρουντα ἀπὸ σοῦ ἑκατοντάδα, ἡ ὑπομονὴ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θέλει νὰ σὲ ἀγγαρεύσῃ μίαν ὥραν, **εἶνε πράξεις κατ' ἐξοχὴν ἠρωϊκαὶ** παρὰ τὴν φαινομενικὴν ἀναγνώριαν τῶν ὑπερφυσικῶν προκειμένου νὰ νικήσῃς τὴν κτηνωδίαν τοῦ ἀδικούντος, διὰ τῆς με-

γαλειότητος τοῦ Θεοῦ χαρακτηρῶς. Ἐκεῖνος ὁ-
στις ἐνίκησεν ἐκυτὸν, αὐτὸς μόνος δύναται νὰ
νικήσῃ τὸν ἐχθρόν. Μόνον οἱ ἄγιοι δι-
αθέτουν ἐπιεικῶς τοὺς λύκους· μόνον ὁ με-
ταμορφώσας τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν, δύναται νὰ
μεταμορφώσῃ καὶ διακλῶσῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀδελφῶν
του, οὕτως ὥστε ἡ ζωὴ νὰ ἀποβῇ διὰ πᾶν-
τας ἡττον ὀδυνηρά.

(Ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ Χριστοῦ)
ὑπὸ Ἰωάν. Παπίνι

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΥΠΟ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΝΑΒΙΑ

«Αποθανόντα καὶ ταφέντα»

Ὁ Χριστὸς ἀναλαβὼν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἔ-
δει νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ θανάτου, ὅστις εἶνε εἰς τῶν
οὐσιωδῶν χαρακτηρῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπρε-
πε ν' ἀποθάνῃ, ὅπως δείξῃ διὰ τῆς ἀναστάσεως
αὐτοῦ, ὅτι ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς. Δυνάμεθα
δὲ νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἀπέθανεν, ἵνα νικήσῃ τὸν
θάνατον. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκηδεύθη κατὰ τὰς συ-
νηθείας τοῦ λαοῦ, εἰς ὃν ἀνήκεν. «Ἐλθόν οὖν
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὀθο-
νίσις, μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐ-
στὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν». Ὁ Πέ-
τρος καὶ ὁ Ἰωάννης εἰσερχόμενοι εἰς τὸ καινὸν μνη-
μεῖον, ὅπου τὸ σῶμα κατετέθη, εὗρον ἐν αὐτῷ τὰ
ὀθόνια, δι' ὧν περιετύλιξαν αὐτό. Τίς ἀπέθανεν; Ἰ-
ησοῦς ὁ Ναζωραῖος. Τὸ σῶμα τοῦ Υἱοῦ τῆς Μαρίας
ἐκεῖτο ἄπνουν ἐν τῇ τάφῳ· ἀλλ' ὁ ζῶν Κύριος, καί-
τοι κεχωρισμένος τοῦ γήινου αὐτοῦ περιδλήματος, ἐ-
ξηκολούθει τὸ ἀπολυτρωτικὸν τοῦ ἔργου.

«Κατελθόντα εἰς τὸν Ἄδην»

Τὸ ἄρθρον τῆς εἰς Ἄδου καθόδου δὲν ἀναφέρε-
ται ρητῶς ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία αὕτη εἶνε ἀναπόσπαστον
μέρος τῆς ἐπισήμου διδασκαλίας αὐτῆς. Διαρρήδην
διδάσκειται ἐν τῇ κατηχήσει καὶ περιέχεται ἐν τῷ ἀ-
κολούθῳ ᾠσμῇ: «τοῖς ἐν Ἄδῃ καταβάς Χρι-
στὸς εὐηγγελίσατο, θάραξεν λέγων, νῦν
νενίκηκα, ἐγὼ εἰμι ἡ Ἀνάστασις, ἐγὼ ὑ-
μᾶς ἀνίσσω, λύσας θανάτου τὰς πύλας». Ἀλλὰ πρὸς ποίους ἀπηυθύνετο τὸ κήρυγμα τοῦτο
τοῦ Εὐαγγελίου; Ἡ εἰς τὸν Ἄδην καθόδος διττῶς
ἡρμηνεύθη ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, μερι-
κῶς καὶ γενικῶς. Κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν
ὁ Ἰησοῦς ἐνεφανίσθη ἐν τῷ Ἄδῃ ὅπως ὁδηγήσῃ εἰς
τὴν αἰώνιον μακαριότητα τοῦς τῆς Π. Διαθήκης ἄν-
δρας, τοὺς ζήσαντας ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ προσδοκίᾳ
εἰς τὸν ἐρχόμενον Μεσσίαν. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν,

ἦν ἀσπάζονται οἱ ἀρχαῖοι ἐκκλησιαστικοὶ συγγρα-
φεῖς καὶ δὴ οἱ Ἑλληνες Πατέρες, διὰ τῆς εἰς Ἄδην
καθόδου εὐηγγελήθησαν, οὐ μόνον οἱ Πατριάρχαι καὶ
Προφῆται, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ δουλεύοντες, οἱ τε ἐθνικοὶ
καὶ οἱ Ἰσραηλιταί. Τὴν τελευταίαν γνώμην παρα-
δέχεται καὶ ὁ Βασσαυέτος ἐν τῇ κατηχήσει τοῦ Μῶ.
Ἐνταῦθα δὲν θὰ ἐξετάσω τὸ σχετικὸν πρὸς ταῦτα
χωρίον τῆς Κ. Διαθήκης, χωρίον λίαν ἀσφές, ὅπερ
πολύ διαφόρως ἐξηγοῦσιν οἱ Θεολόγοι. Ἐπιθυμῶ μόνον,
ζητῶν ὑπὸ τὸ γράμμα τὸ ζωογονοῦν πνεῦμα, νὰ
καταδείξω τὴν μεγάλην πνευματικὴν σημασίαν τοῦ
ἁρθρου τοῦτου τοῦ συμβόλου, ἐν τῇ γενικῇ ἐννοίᾳ.
Πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν; τὸ ἔργον τοῦ
Χριστοῦ δὲν περιορίζεται μέχρι τῆς παρουσίας ζωῆς.
Οἱ μὴ ἀκούσαντες τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ
δυνηθῶσι ν' ἀκούσωσιν αὐτὴν ἀλλαχοῦ. Τὸ ἔργον
τοῦ Χριστοῦ ἐκτείνεται ἐπὶ πάντας, τοὺς πρὸ τῆς ἐ-
λεύσεως αὐτοῦ ζήσαντας καὶ τοὺς μετ' αὐτήν. Ἔως
τῆς συντελείας τῶν αἰώνων διότι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς
«ἐλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου
τοῦ κόσμου» «ὁ Θεὸς θέλει πάντας ἄν-
θρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
θείας ἐλθεῖν». Τοῦτο εἶνε τὸ πόρισμα, ὅπερ ἐ-
ξάγει ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐκ τῆς πίστεως αὐτοῦ εἰς τὸν
Σωτῆρα Θεόν, ὅστις εἶνε ταυτοχρόνως ἡ τελεία δι-
καισύνη καὶ ἡ ἄκρα ἀγάπη. Ἴνα πάντες ἔλθωσιν
εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, δεόν ὅπως ἡ ἀλήθεια διδα-
χθῇ εἰς αὐτοὺς. Θέλων δὲ ὁ Θεὸς ὅπως πάντες σω-
θῶσιν, προσφέρει εἰς πάντα τὰ μέσα τῆς σωτηρίας.
Οὐδεὶς θ' ἀποκλεισθῇ αὐτῆς, εἰμὴ ὅσοι θ' ἀπειθή-
σωσι καὶ θὰ ἐμμένωσιν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, μὴ
προσέχοντες εἰς ἀλήθειαν γνωσθεῖσαν εἰς αὐτοὺς καὶ
εἰς Θεὸν καλοῦντα αὐτοὺς πρὸς ἑαυτόν. Οἱ Χριστι-
ανοὶ ὀφείλουσι μετὰ ζωῆς διακασθῆναι, νὰ κηρύξωσι τὸν
λόγον τῆς ζωῆς εἰς λαούς, βαδίζοντας ἐν σκιᾷ θανά-
του, προσκυνοῦντας δουρὰ ἰδωλῶν καὶ παραδιδόμε-
νους εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἀκαθαρσίας τῆς σαρκός.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε ἄπειρον, πόσον δὲ ἀπέχει
τῆς πλήρους αὐτοῦ πραγματοποιήσεως! Ἀλλ' ἔάν
οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία, εἰμὴ
ἐν Ἰησοῦ τῷ Ναζωραῖῳ, ὅποιον θὰ εἶνε ἡ τύχη τῶν
ἐκατομμυρίων ἐκείνων, τῶν δισεκατομμυρίων πλα-
σμάτων, ἅτινα δὲν ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγε-
λίου, καὶ δὲν ἐγνώρισαν τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου; Δὲν θὰ συναντήσωσιν ἀλλαχοῦ Ἐκείνον, ὃν
δὲν ἐγνώρισαν ἐπὶ τῆς γῆς; Δὲν εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι
μόνον δι' αὐτοπροαιρέτων σφαλμάτων θὰ στερηθῶσι
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ; Τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὰ ἐρωτή-
ματα ταῦτα εὕρισκει τις ἐν τῷ ἁρθρῳ τῆς εἰς Ἄδην
καθόδου, νοουμένης ὑπὸ τὴν γενικὴν αὐτῆς σημασίαν.
Οὐχὶ μόνον οἱ μὴ δυνηθέντες ν' ἀκούσωσι τὸ κήρυγ-
μα τοῦ Εὐαγγελίου, ἡσθάνθησαν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ
Θεοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ θὰ ἔλθωμεν εἰς ἄμεσον σχέ-

σιν πρὸς τὸν Χριστόν, ἐν ᾧ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο. Οὕτω μόνον δύναται τις νὰ κατανοήσῃ τὴν καθολικότητα τοῦ ἐξιλαστικοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ἡ ἁγία Τράπεζα τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐνὸς μόνον λινοῦ ὑφάσματος, σχήματος τραπεζομανθίου, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας ἐδιπλοῦτο καὶ ἐτίθετο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ θυσιαστηρίου. Δὲν παρήλθεν ὁμως πολὺς χρόνος καὶ τὸ ἐν αὐτῷ κάλυμμα δὲν ἐθεωρήθη ἀρκετὸν καὶ μετ' αὐτὸ ἠπλοῦτο ἄλλη σινδὼν πολυτελής, ἀπαιρωμένη εἴτε παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἤλλαξε ταύτην κάθε Μεγάλα Σάββατον (ἐννοεῖται εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας), εἴτε παρὰ πλουσίων καὶ ἀριστοκρατῶν κυριῶν. Μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ δευτέρου καλλύματος τὸ ὁποῖον ἐκλήθη **τραπεζοφόριον** ἢ **ἐνδυτὴ** τὸ πρῶτον ὠνομάσθη **κατσαρόριον**. Τὴν πλαιαὶν συνήθειαν νὰ ἐκδιπλώνεται καὶ ἀπλοῦται ἐπὶ τῆς ἀγ. Τραπεζῆς τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν καὶ μόνον λινὸν ὑφασμα κατὰ τὴν τῶν τιμίων Δώρων καθαγίας καὶ μετάληψιν, ἀντεκατέστησε τὸ εἰληπτόν ἢ ἀντιμήνσιον ὑφασμα τετράγωνον ἐν σχήματι μανδηλίου. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ **κατσαρόριου**, τῆς **ἐνδυτῆς** καὶ τοῦ **εἰληπτοῦ** εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἡ ἀγ. Τράπεζα ἐκέκτητο καὶ ἄλλο ὑφασμα, ὅταν ὑπεράνω αὐτῆς ὑπῆρχε κιβώριον τὸ ὁποῖον προσέδιδεν εἰς αὐτὴν ὅσιν μεγαλοπρεπὸς θρόνον. Τὸ ὑφασμα τοῦτο τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο **καταπέτασμα**, ἀπὸ τοῦ κιβωρίου πίπτον ἡγχιζέσχεδὸν τὴν Ἀγ. Τράπεζαν, ἵνα καλύπτῃ τὸν ἱερουργοῦντα ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ καὶ προσδίδῃ εἰς τὰ μυσταγωγούμενα ὅσιν νεφελωδεστέραν καὶ μυστηριοπρεπεστέραν. Βραδύτερον ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς κατηργήθη τὸ κιβώριον καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅλοι αἱ ἀγ. Τράπεζαι δὲν εἶχον τοιοῦτον, τὸ ἐν λόγῳ **κατὰπέτασμα** μετετέραπῃ εἰς τὸν γνωστὸν τοῖς πᾶσιν **ἀέριον**, ὅστις ἐκπληροῖ τὸ ἔργον τοῦ ἀπὸ τοῦ κιβωρίου ποτὲ ἐξηρητημένου καταπετάσματος, ὡς σκεπάζων ὡς ἐκεῖνο τὰ ἅγια. Ὅτι ὁ **ἀέριον** ἀντικαθιστᾷ τὸ πρῶτον καταπέτασμα, ἀπόδειξις, ὅτι καὶ καὶ κραδασμὸς αὐτοῦ ὑπεράνω τῶν τιμίων Δώρων κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ Συμβόλου. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὸ πάλαι κατέπιπεν ἐπὶ τοῦ ἱερουργοῦντος τὸ ἀπὸ τοῦ κιβωρίου καταπέτασμα, καὶ καταπίπτον, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐκραδαίετο ὑπὲρ τὴν κεκλιμένην αὐτοῦ κεφαλὴν, τὸ ὁποῖον εὐκρινέστερον διαφαίνεται σήμερον ἐν ἀρχιερατικῇ λειτουργίᾳ, ὅταν ὑπὲρ τὴν κεκυτυῖαν πρὸ τῶν Ἀγίων κεφαλὴν τοῦ ἀρχιερέως, σείεται ὁ **ἀέριον** ἀνοικτὸς διὰ χειρὸς τῶν ἐνθεν αὐτοῦ ἱσταμένων ἱερέων. Ὀνομάζεται δὲ **ἀέριον** διότι δι' αὐτοῦ ὡς διὰ ριπίδου ριπίζονται κατὰ τὴν θείαν μυσταγωγίαν τὰ ἅγια καὶ ἀερίζονται. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν σταματᾷ ἕως ἐδῶ. Ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος ὁ **ἀέριον** μετετρέπεται εἰς **ἐπιτάφριον** καὶ ὡς τοιοῦτος φέρεται κατὰ τὴν Μεγάλην εἰσοδὸν θριαμβευτικῶς ἐπὶ τῶν ὁμων τοῦ ἱερέως. Οὕτως ὁ **ἀέριον** ὅστις κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλυμμάτων, μεγεθυνθεὶς καὶ χρυσοκεντηθεὶς

παιριστῶν τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Χριστοῦ, ἐγένετο ὁ Ἐπιτάφιος τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

Ἱστορία τοῦ Ἀντιμήνσιου

Τὸ γνωστὸν τοῖς πᾶσιν **ἀντιμήνσιον**, παράγεται ἐκ τοῦ ἀντι — mensa — ἀντιτραπέζιον, καθόσον τοῦτο δι' οὐδὲν ἄλλο ἐφευρέθη παρὰ διὰ νὰ ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀγ. Τράπεζαν ἢ ὅπως ἐλλείπουσαν ἢ ὑπάρχουσαν μὲν ἀλλὰ μὴ καθιερωθεῖσαν (ἐγκαινισθεῖσαν) εἰσέτι. Τὸ **ἀντιμήνσιον** ἦτο ἐντελὲς ἀγνωστον κατὰ τοὺς πρώτους πέντε αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πρῶτος ποιεῖται μνείαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἑκκλ. Ἱστορίᾳ Βέδας ὁ Σεβαστός, καθ' ὃν δύο Ἀγγλοὶ ἱεραπόστολοι κηρύττοντες τῷ 692 τὸν Χριστὸν πρὸς τοὺς Σάξωνας ἔφερον μεθ' ἐαυτῶν πλὴν τῶν ἄλλων ἱερῶν σκευῶν καὶ πλάκα θυσιαστηρίου (tabulam altaris vice dedicatam), μετ' αὐτὸν ὁ χρονογράφος Θεοφάνης ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τοῦ 776 ἐτελέσθη ἱερουργία ἐπὶ ἀντιμήνσιου ἐν τῷ ἱποδρόμῳ τῆς Κ)πόλεως.

Τὸ ἀντιμήνσιον κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου ἢ ἐκ πανίου, τέλος δ' ἐπεκράτησε διὰ τὸ προχειρότερον καὶ εὐμετακομιστότερον νὰ ἱκανοποιεῖται ἐκ πανίου, πάντοτε δὲ ἔφερε τὴν εἰκόνα τῆς Τραπῆς τοῦ Χριστοῦ διότι τὸ θυσιαστήριον (ἀγ. Τράπεζα) ἐθεωρήθη εἰκονίζον τὸν τάφον τοῦ Σωτῆρος. Πλὴν τῆς εἰκόνης τῆς ἀποκαθελώσεως φέρει εἰς ἐκάστην γωνίαν καὶ τὴν εἰκόνα ἐνὸς τῶν Εὐαγγελιστῶν. Τὰ ἀντιμήνσια καθιεργάζονται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἐν τελετῇ ἐγκαινισμοῦ ναοῦ, ὅποτε ράπτονται ἐν αὐτοῖς κατ' ἀπράδατον δέον μερίδες ἁγίων λειψάνων καὶ χρίονται δι' ἀγ. μύρου δι' οὗ καὶ ἡ ἀγ. Τράπεζα χρίεται. Τὰ ἀντιμήνσια ὡς εἰπομεν ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ ἀναπληρώσιν μὴ ὑπάρχουσαν ἢ μὴ καθιερωθεῖσαν (ἐγκαινισθεῖσαν) ἀγ. Τράπεζαν, ἵνα οὕτω δι' αὐτῶν κατὰ τὴν δύναμιν τῆς εἰσερχομένης θείας λειτουργίας ἐν οἰκῇ ποτε μέρει ἢ τόπῳ (οἰκίᾳ, ὑπὸ κλῆρῳ, σπηλαίῳ, πλοίῳ κλπ.) Ἀφοῦ δὲ αὐτὸς καὶ μόνος εἶνε ὁ προσρισμὸς τοῦ ἀντιμήνσιου, ἐννοεῖται ὅτι εἶνε ἐσφραγισμένη τελεσίως ἡ χρῆσις αὐτοῦ κατὰ τὴν τέλει τῆς ἱερᾶς Μυσταγωγίας, ὅταν ἡ ἀγ. Τράπεζα εἶνε ἐγκαινισθεῖσα. (Κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ ἀριστεύοντος ἔργου τοῦ Χριστιανικοῦ ναοῦ καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ Κ. Καλλινίκου).

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΥ ΕΝ ΡΩΣΙΑ

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νέρωνος δὲν γνωρίζει ἄλλην περίοδον καταδίωξεως ἢ Χριστιανικὴ θρησκεία εἰ μὴ τὴν τελουμένην οὐχὶ ὑπὸ ἐνὸς αὐτοκράτορος Νέρωνος ἀλλὰ ὑπὸ στείρας διεθνῶν συνωμοτῶν καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν 7 ἑτῶν καθ' ὃ κυριαρχεῖ ἐν Ρωσίᾳ τίποτε τὸ κοινὸν μὴ ἔχουσα μὲ τὸν Ρωσικὸν Χριστιανικὸν λαὸν ἐν τῷ συνόλῳ. Διότι ὁ Ρωσικὸς λαὸς μ' ὅλα τὰ μέσα τῆς τρομοκρατίας τὰ ὁποῖα ἐφήρμοσε καὶ ἐφαρμόζει ἐναντίον του καὶ τὸν λειτουργῶν τῆς θρησκείας τοῦ ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του καὶ μετὰ ἀξιοθαυμάστου ὑπομονῆς ἀνέχεται τὴν ἀπηνή καταδίωξιν ἀντιδρῶν σιωπηλῶς διὰ τῆς τακτικῆς φοιτήσεως εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ ἐκκληρῶν ἀνελλιπῶς τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα. Εἶνε πράγματι συγκινητικώτα-

τον τὸ θέαμα νὰ βλέπη τις κατακλυζομένης τὰς ἐκκλησίας παρὰ τῶν πιστῶν οὕτως ὥστε πολλάκις καὶ ὁ δρόμος νὰ καθίσταται ἀδιάβατος.

Ὅλα τὰ σατανικά μέσα τὰ ὁποῖα ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἀπέτυχον. Καὶ ἐφ' ὅσον ἀποτυγχάνουσιν οἱ συνωμοταὶ αὐτοὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπὶ τοσοῦτον γίνονται λυσσώδεστεροι.

Δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ βεβηλώσουν τὰς ἐκκλησίας, ὡς πολλὰς μετέβαλον εἰς κινήματογράφους, καὶ ἀποθήκας, καὶ σταύλους. Δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ διασπᾶσιν τὸν ὅλον οργανισμόν τῆς ἐκκλησίας διὰ τῆς αὐτοτελείας ἐκάστου ναοῦ καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἐνοριακῶν ἐπιτροπῶν. Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ διαρπάξουν τὰ ἱερὰ ἄμφια, τὰς ἁγίας εἰκόνας. Δὲν ἠρκέσθησαν ν' ἀναγράφουν εἰς τοὺς τοίχους διὰ «**ἡ θρησκεία εἶνε τὸ ὅπιον διὰ τὸν λόν**». Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ ρίψουν εἰς τὰς φοβερωτέρας τῶν φυλακῶν πολλοὺς χριστιανούς καὶ ἐντίμους πολίτας.

Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ βασανίσουν καὶ καταδικάσουν εἰς κατὰνάγκαστικά ἔργα σεβασμίους γέροντας ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς. Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ ρίψουν εἰς τὰς φυλάκας αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἀγαθώτατον πρεσβύτερον Τύχωνα. Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ ἐμπαίξουν ὅλας τὰς ἱεροτελεσίας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐνδύνοντες ἀνδρεῖ-κελλα μὲ ἱερὰ ἄμφια καὶ μεταφέροντες αὐτὰ εἰς τὰς πλατείας καὶ τοὺς κήπους μὲ προπηλακισμούς, χλευασμούς καὶ ὕβρεις ὅπου τὰ παρέδιδον εἰς τὸ πῦρ ἀνακρίζοντες, ἰδοὺ **λάβε αὐτὴν τὴν θυσίαν σὺ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Θεὸς τῶν Χριστιανῶν.** Δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ στρατολογήσουν χαμίνια τῶν δρόμων, νὰ τὰ μισθοδοτοῦν καὶ νὰ τὰ διατρέφουν διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζωνται ὡς ὄργανα ἐξυβρίσεως κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τοὺς ὁμίλους τοὺς καλουμένους «**Κόμσομολ**» τοῦτέστι Κομμουνιστικὸς σύνδεσμος νεολαίας. Δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ ὠθοῦν τὰ χαμίνια ταῦτα ἔξωθεν τῶν ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν Μεγάλην καὶ ἱερὰν ἐβδομάδα φθάνοντα μέχρι τοῦ σημείου νὰ συνουσιάζωνται δημοσίᾳ. Τὶ πρῶτον καὶ τὶ δεύτερον πρέπει ν' ἀναφέρῃ τις ἀπὸ τὰ ἄπειρα μέσα τὰ ὁποῖα ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν ὅπως καταδιώξουν, προπηλακίσουν, βεβηλώσουν πᾶν διὰ τὸ Χριστιανικὸς Ρωσικὸς λαὸς θεωρεῖ ἱερὸν καὶ ὅσιον; Οἱ τουφεκισθέντες ἱερεῖς διαταγῇ τῆς Τσέκας ἀνέρχονται εἰς πλεόν τῶν ὀκτὼ χιλιάδων μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 28 ἀρχιερεῖς καὶ ἐπίσκοποι.

Ἀφοῦ μετεχειρίσθησαν ὅλα τὰ μέσα τῆς τρομοκρατίας ἐναντίον τῶν ρώσων χριστιανῶν καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ κλήρου του καὶ εἶδον αὐτὰ ἀποτυγχάνοντα, ἐπεχείρησαν νὰ διασπᾶσιν τὴν ἐκκλησίαν καὶ παραπλανήσουν τοὺς πιστοὺς διὰ τῆς δημιουργίας νέας δι᾿ ἑνὸς «**ζωντανῆς**» ὡς τὴν ἀπεκάλεσαν ἐκκλησίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εὗρον κατ' ἀρχὰς ἐναπίσκοπον ὀνομαζόμενον Ἀντωνίνον ὁποῖος πρὸ 10 ἐτῶν ἐθεραπεύετο εἰς ἓνα ἐκ τῶν φρενοκομείων τῆς Μόσχας καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀπηγορεύθη τὸ δικαίωμα τοῦ λειτουργεῖν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Πατριάρχου. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀντωνίνος αὐτοεχειροτονήθη ὡς Μητροπολίτης τῆς Μόσχας παρέλθας συναργάτης δύο ἱερεῖς τῆς ἐσχάτης ὑποστάθμης

τὸν **Κρασίνοκι καὶ τὸν Βεδένσκι**, οἵτινες ὑποβοηθούμενοι ὑπὸ τῆς Τσέκας ἐπὶ τινα χρόνον ἐτρομοκράτησαν τὸν κλῆρον τὸν ἐπαρχιακόν. Κατόπιν προέβησαν εἰς τὴν σύγκλησιν συνόδου εἰς ἣν τὰ κληρικά ὄργανα τῆς Τσέκας μὲ τὸν Ἀντωνίνον ἐπὶ κεφαλῇ καθήρεσαν τὸν Πατριάρχην Τύχωνα καὶ ἀνηγόρευσαν τὸν Ἀντωνίνον πρόεδρον τῆς συνόδου τῆς νεο-ἱδρυθείσης **Ζωντανῆς Ἐκκλησίας** καὶ Μητροπολίτην Μόσχας.

Μετ' οὗ πολὺ ὁ Ἀντωνίνος ἔδωσε δείγματα τῆς ἀνικανότητός του ὅπως φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἐκπονηθέν σχέδιον ὑπὸ τῆς Τσέκας καὶ μίαν ἡμέραν ὁ Ἀντωνίνος καθηρέθη ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Μητροπολίτου τῆς Μόσχας ὑπὸ τῆς μικρᾶς ὁμάδος τοῦ Κρασίνοκι καὶ Βεδένσκι τῇ διαταγῇ τῆς Τσέκας αὕτη ἀπετάθη τότε πρὸς τὸν Μητροπολίτην τῆς Ὁδησοῦ **Βεδοόκιμον** ὅστις ἀπεδέχθη τὰς προτάσεις τῆς Τσέκας καὶ γενόμενος Μητροπολίτης Μόσχας κατήγορευσεν **σύνοδον ἀπὸ ἐπισκόπους οὔτινες διετέλουν ἐν ἀρχῇ διὰ διέφορα ἡθικὰ πταίσματα καὶ ἐγκλήματα.**

Μ' ὅλην τὴν βοήθειαν καὶ τὰ μέσα τῆς Τσέκα, ἡ σύνοδος αὕτη τῆς νέας ζωντανῆς ἐκκλησίας δὲν κατόρθωσε νὰ καταλάβῃ ἐν Μόσχᾳ πλεόν τῶν τεσσάρων ἐκκλησιῶν ἐκ τῶν ἐπτακοσίων, αἵτινες λειτουργοῦν ἀναγνωρίζουσαι μόνον τὸν Πατριάρχην Τύχωνα. Ὁ ἄγων αὐτὸς πρὸς παράλυσιν τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἐξακολουθεῖ καὶ εἶνε ὀξύτατος ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς προσπάθειας καὶ ἀπειλάς τῆς Τσέκας δὲν ἔχει εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα, τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ καρτερικῶς ὑπομένουτος ὅλας τὰς πιέσεις, ἠθικὰς καὶ ὀλικὰς, **διότι αἱ ἐκκλησίαι αἱ ἀναγνωρίζουσιν τὸν Τύχωνα φορολογοῦνται ἀπηνέσττα.** Ἄν ἐμβαθύνωμεν περισσότερο εἰς τὴν τελουμένην συστηματικὴν καταδιώξιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἐν Ρωσίᾳ θὰ φθάσωμεν εἰς συμπεράσματα πολὺ θλιβερά καὶ θὰ πεισθῶμεν ὅτι ὁ διωγμὸς αὐτὸς ἔχει βαθύτερα τὰ αἷτια καὶ στρέφεται ἀποκλειστικῶς κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ οὐδενὸς ἄλλου θρησκευματος. Διότι πᾶν ἄλλο πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ἀφοῦ μέχρι τοῦδε, **οὐδεὶς Ρωθίνος ἐπικθέτι, οὐδεὶς συναγωγή ἐβεβηλώθη, οὐδεὶς ἐθρᾶτος πιστὸς ἐπέεσθη ἢ κτεδιώχθη, οὔτε καὶ λειτουργοὶ ἄλλων θρησκευμάτων, ὡς τῶν Μωχμεθιανῶν, τῶν Βουδιστῶν κτλ.**

Οἱ δολοφονηθέντες ὑπὸ τῶν Μπολσεβίκων ἐπίσκοποι εἶνε οἱ ἑξῆς :

1) Μητροπολίτης Κιέβου — Βλαδίμηρος ἐ-
τουφεκίσθη, 2) Ἀρχιεπίσκοπος Πέρμης — Ἀνδρό-
νικος, ἐτάφη ζωντανὸς προτοῦ τὸν θάψουν τοῦ
ἐξώρυσαν τοὺς ὀφθαλμούς. 3) Ἐπίσκοπος Τομ-
πόλσκι — Γεομογένης ἐξορίθη εἰς τὸν ποταμὸν
ἀφοῦ ἐπὶ δύο μῆνας ἦτο εἰς ἀναγκαστικά ἔργα,
4) Ἀρχιεπίσκοπος Τσερνίκοφσκι — Βασίλειος μὲ
τὸ ξίφος τὸν ἐτεμάχησαν. 5) Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Ἐ-
κατεριμπούργκι Γρηγόριος, 6) ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Βιάτσκι
Ἀμβρόσιος, 7) ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Νοβγκόροδ — Γρηγό-
ριος, 8) ὁ Βικάριος τοῦ Νοβγκόροδ — Ισιδώρος, 9) Ἐ-
πίσκοπος Βλαδιβοστόκ — Εφρέμ, 10) Ἐπίσκοπος
τοῦ Πολοσκι — Παντελεήμων, 11) Ἐπίσκοπος τοῦ Νι-
ζεγκορότσκι — Λαυρέντιος. 12) Ἐπίσκοπος τοῦ Του-
ρκεστάν — Ποίμην, 13) Ἐπίσκοπος τοῦ Ἀρχαγγέλου
Λεόντιος, 14) Ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Μη-
τροφάνης, 15) Ἐπίσκοπος τοῦ Ὁρλόφσκι — Μακάριος.

τοὺς ἄνω ἐπισκόπους ἀφοῦ τοὺς ἐβασάνισαν τοὺς ἔσφαξαν. 16) Τὸν ἐπίσκοπον τοῦ Γιουρέβου ἀφοῦ τὸν ἤρπασαν ἀπὸ τὴν κλίνην του γυμνὸν τὸν ἔρριψαν εἰς τὸ ὑπόγειον μὲ 17 προκρίτους καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔκοψαν τὴν ρίνα, τὸν κατετρύπησαν μὲ τὰς λόγχας. 17) Ἐπίσκοπος τοῦ Μπλογκοροτσκι—Νικόδημος κατόπιν πολλῶν βασάνων τὸν ἐκάλυψαν μὲ ἄσβεστον, 18) Τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τύχοντα τοῦ Βαρόνες ἀφοῦ τὸν ἐνέπαιξαν, τὸν ὕβρισαν, τὸν ἐκρέμασαν εἰς τὴν Ἀγίαν Πύλιν τοῦ Ἀγίου Μητροφάνους.

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ τονισθῇ τὸ μαρτύριον τοῦ μητροπολίτου Πετροπόλεως γηραιοῦ Βενιαμίν. Φοβούμενοι τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ, ὅστις βεβαίως τὸν ἐθεώρει ἅγιον ἄνδρα, οἱ μπολσεβίκοι, ἀφοῦ τὸν ἐξύρισαν, ἔκειραν τὴν κόμην του καὶ ἡμίγυμνον τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Οὐδεὶς τὸν ἀνεγνώρισεν τουφεκίζομενον, αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ ἐγνώσθησαν βραδύτερον.

Ὁ πρωθιερεὺς τοῦ ναοῦ τοῦ καλουμένου «Καζάνσκιη σάμπόρ», εἰς ἕκ τῶν μᾶλλον μορφωμένων ἱερέων ὁρᾷ τὸν ἐπὶ τῶν ἐκτελέσεων μὲ τὸν δύο τοῦ υἱοῦ τὸν ἡρώτησαν ποῖον πρῶτον νὰ τουφεκίσουν αὐτόν, ἢ τοὺς υἱοὺς του; Κατὰ τὸν τουφεκισμόν τῶν υἱῶν του γονατίσας ὁ γέρον πρὸς ἑαυτὸν. Διὰ τὸν πρωθιερέα ἐκλήθη διμοιρία ἐρυθροῦ στρατοῦ, ἀλλ' οἱ στρατιῶται ἠρνήθησαν νὰ τὸν τουφεκίσουν. Ἐκλήθησαν οἱ Κινέζοι ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δέκοντες τὸν γέροντα προσευχόμενον ἠρνήθησαν. Τότε κομιστάριος ἐβραχέως πλησιάσας τὸν ἐπυροβόλησε μὲ τὸ περιστροφον. Κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ Τσαριτοῦ συνέλαβον τὸν ἱερέα Κουτούροβ, ἔσχισαν τὰ φορέματά του καὶ γυμνὸν ὄντα μὲ ψῆχος—20ο τὸν ἔβρεχον διαρκῶς μὲ τὸ νερὸ τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐπάγωνεν. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ ἱερεὺς μετεβλήθη εἰς παγωμένον ἀγαλμα. Εἶνε τόσο πολλοὶ οἱ τρόποι τῶν βασάνων τὰς ὁποίας ὑπέστησαν οἱ κληρικοὶ τῆς Ρωσσίας ποῦ εἰς τὸ μέλλον θ' ἀποτελέσουν ἴδιον ὀγκωδέστατον μαρτυρολόγιον ἐκ 8,000 καὶ πλέον μαρτύρων χριστιανικῆς θρησκείας.

ὑπὸ Α. Γ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ τέως Διευθυντοῦ Γεν. Ἑλληνικοῦ Προξενείου Πετροπόλεως

THANKSGIVING DAY

Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ

— Ἡ προκήρυξις τοῦ Προέδρου Κάλδιν Κούλιτζ. — Ὁλη ἡ Ἀμερικὴ διακλύπτει ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὰς ἐργασίας της. — Πῶς προῆλθεν τὸ ἔθιμον τοῦ ἐορτασμοῦ. — Ὁ ἀπκράτῃτος διάνους αὐτοῦ τραπέζι.

Ὁ Λαοφίλης Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς κ. Κάλδιν Κούλιτζ ἐκάλεσε τὸν Λαὸν τῆς χώρας τοῦ ὅπως ἐορτάσῃ καὶ ἐφέτος τὴν 24ην Νοεμβρίου ἡμέραν Πέμπτην, ὡς ἡμέραν εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν Θεόν, τὸν δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ.

Τὸ κείμενον τῆς ἐμπνευσμένης καὶ ὑποδειγματικῆς προκηρύξεως τοῦ Χριστοφιλοῦς Προέδρου τῆς Κραταίας καὶ πλουσιωτάτης ταύτης Δημοκρατίας ἔχει ὡς ἀκολούθως.

Ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς

Προκήρυξις

Ἐπὶ τὴν δὴν γίναν καὶ προσεκτικὴν φροντίδα τῆς θείας καὶ εὐεργετικῆς προνοίας, ἡ χώρα αὕτη διήλθεν ἀσφαλῶς ἐν ἀκόμῃ ἔτος.

Ὁ Παντεπόπτης Θεὸς ἐξηκολούθησε νὰ μᾶς χαρίζῃ τὸ φῶς του καὶ μᾶς ὀδηγῇ ἀλματωδῶς πρὸς τὴν πρόοδον. Ὅχι δὲ μόνον ἀπηλαύσαμεν ὀλικὴν ἐπιτυχίαν ἀλλ' ἔχομεν προσδεύσῃ εἰς φρόνησιν καὶ πνευματικὴν ἀντίληψιν. Τὰ προϊόντα τῶν ἀγρῶν μας, τῶν ἐργοστασίων μας καὶ τῶν πολλαπλῶν μας ἐπιχειρήσεων διετηρήθησαν εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον.

Ἐκερδίσαμεν εἰς γνώσεις περὶ τῆς ἀνωτέρας ἀξίας τῆς ζωῆς. Ἐσημειώθη πρόοδος εἰς τὴν σωματικὴν μας εὐδαιμονίαν. Ἡδύσησαμεν τὴν ἐπιθυμίαν μας διὰ τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα διηρητοῦν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἀνυψώσαμεν τὰ διανοητικὰ καὶ ἠθικὰ μέτρα τῆς ζωῆς.

Ἐἴχομεν τὰ ἀγαθὰ τῆς Εἰρήνης καὶ τιμῶν καὶ φιλικῶν σχέσεων μὲ τὰ ἀδελφικὰ ἔθνη καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Καταστροφὰς εἰς ὀρισμένας πολιτείας μας ἤγγισαν τὴν καρδίαν, ἐνὸς συμπαθοῦς ἔθνους τὸ ὁποῖον ἀπήντησε γενναίως μέσα ἀπὸ τὴν ἀφθονίαν του.

Ἐξακολουθοῦντες νὰ ἐνθυμούμεθα τοὺς δυστυχύντας πρέπει νὰ χαρῶμεν διὰ τὴν ἰκανότητά μας ὅπως ἔλθωμεν εἰς περιθάλψιν των.

Τώρα ὁπότε οἱ δώδεκα αὐτοὶ μῆνες πλησιάζουν νὰ τελειώσουν, εἶνε πρόπον ὅπως, ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα, συμφώνως πρὸς παλαιὸν ἱερὸν ἔθιμον νὰ σκεφθῶμεν διὰ τὰ διάφορα ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐδόθησαν. Ἐνῶ ἐν εὐγνωμοσύνῃ ἀγαλλόμεθα πρέπει νὰ προσευχηθῶμεν ταπεινῶς ὅπως εἴμεθα ἄξιοι τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς Θείας εὐνοίας.

Επομένως ἐγώ, ὁ Κάβλιν Κούλιτζ Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὀρίζω διὰ τοῦ παρόντος καὶ ὑποδεικνύω τὴν Πέμπτην, 24ην ἡμέραν τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ὡς ἡμέραν εὐχαριστιῶν καὶ προσευχῆς καὶ συνιστῶ καὶ ἐπιμένω ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Λαὸς μας ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὰ συνήθη ἔργα του καὶ παρὰ τὴν οἰκογενειακὴν του ἐστίαν καὶ εἰς τοὺς συνήθεις τόπους προσευχῆς ἀποδώσῃ εὐχαριστίας πρὸς Ἐκεῖνον ὅστις κρατεῖ τὸ πᾶν εἰς τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς Του.

Καὶ πρὸς μαρτυρίαν θέτω τὴν ὑπογραφὴν μου καὶ σφραγίδα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ἐν τῇ πόλει τῆς Οὐάσιγκτωνς τῇ 27 ἡμέρᾳ τοῦ Ὀκτωβρίου εἰς τὸ ἔτος τοῦ Κυρίου 1927 καὶ ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀμερικῆς 152.

ΚΑΛΒΙΝ ΚΟΥΛΙΤΖ

Ὁλόκληρος ἡ Ἀμερικὴ διέκοψε κατὰ τὴν 24 Νοεμβρίου ἔ.ε. κατὰ τὴν ἀνωτέρω προεδρικὴν προκήρυξιν τὰς ἀσχολίας της, διὰ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν καθιερωθεῖσαν ὥρασαν ἐορτὴν της. «Ἡμέρας τῶν Εὐχαριστιῶν» Thanksgiving Day. Εἶναι μιὰ ἐορτὴ κατ' ἐξοχὴν Ἀμερικανικὴ μὴ ἀνήκουσα εἰς κανὲν ἰδιαιτέραν θρησκείαν καὶ εἰς καμμίαν ἰδιαιτέραν φυλὴν, ἀλλ' εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς χώρας καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀρχικὴ προέλευσις συνδέεται μὲ ἀρκετὸν ρωμαντισμόν.

Διὰ πρῶνην φορὰν ἡ «ἡμέρα τῶν εὐχαριστιῶν» ἐορτάσθη εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ὑπὸ τῶν

«Πιλγκρίμς» τῶν πρώτων Εὐρωπαίων ἀποίκων οἱ ὁποῖοι ἀπεβιάσθησαν εἰς τὸ Πλύμουθ τῇ 1621. Οἱ εὐλαβεῖς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ διωγμοῦ οἱ ὁποῖοι ἐλυμαίνοντο τὴν ἐποχὴς ἐκείνην τὴν Πατρίδα των, διέσχυσαν τὸν ἀπέραντον ὠκεανὸν εἰς ἀναζητήσιν νέας πατρίδος καὶ ἀπεβιάσθησαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Μασσαχουσέτης τὴν 21 Δεκεμβρίου τοῦ 1620. Τὸ σημεῖον ὅπου ἀπεβιάσθησαν τὸ ὠνόμασαν «Πλύμουθ Ρόκ».

Τὸ «Μαίηφλάουερ» τὸ πλοῖον δηλαδὴ ποῦ μετέφερεν εἰς τὴν νέαν ἡπειρον τοὺς πρώτους 102 ἀποίκους ἐχρειάσθη 2 μῆνας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπερωκεανείου ἐκεῖνου ταξιδίου. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά παρέμειναν ἐντὸς τοῦ σκάφους μέχρις ὅτου οἱ ἄνδρες κατῴρθωσαν νὰ κτίσουν ἓνα προσωρινὸ σπήτι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος, βαρυστάτου ἐκεῖνο τὸ ἔτος οὐκ ὀλίγοι ἀποικοὶ ἀπέθανον ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν ψῦχος, τοὺς κόπους καὶ τὰς τόσας ἀνεκδιηγήτους στερήσεις ποῦ ἀντεμετώπισαν.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ἀνοιξίς, ὅσοι ἐπέζησαν ἐπεδόθησαν μὲ ζῆλον εἰς τὴν ἐργασίαν ἀνήγειραν νέα σπήτια καὶ προσεπάθησαν νὰ καλλιεργήσουν ὅσον ἠδύνατο καλλίτερον τὸν ἄγριον ἐκεῖνον τόπον. Ἐγεννανφίλοι μὲ τοὺς Ἰνδοὺς, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐβοήθησαν εἰς τὴν σπορὰν τοῦ σίτου.

Ὅταν ἐπλησίασεν ὁ δεύτερος χειμὼν, ἡ θέσις των εἶχε κατὰ πολὺ καλυτερεύσει, εὐρέθησαν μὲ ὑποφερτὰς ὅπως δῆποτε κατοικίας καὶ εἶχον κάμει τὴν πρῶτην ἐσοδείαν σίτου.

Τῇ 1621 ἐσωτάσθη εἰς τὴν Βοστώνην ἡ ἡμέρα τῶν Εὐχαριστιῶν, συνεπεία τοῦ κατάπλου τοῦ τόσον ἀναμενομένου καὶ περιποήτου πλοίου μὲ τρόφιμα καὶ διάφορα ἄλλα ἀπαραίτητα διὰ τὴν μόνιμον τῶν ἀποίκων ἐγκατάστασιν.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ Διοικητὴς τῆς Μασσαχουσέτης ὥρισεν μίαν ἡμέραν ἑορτασμοῦ ὡς ἡμέραν εὐχαριστιῶν, καὶ ἐκάλεσε τὴν ἀποικίαν τοῦ Πλύμουθ ὅπως συμμετάσχῃ τῆς ἐορτῆς.

Ἡ ἐορτὴ ὅμως ἐτηρήθη μόνον εἰς τὰς Β. Πολιτείας. Εἰς τὰς Βορείους ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1855 ὡς ἡμέρα ὁδικοῦ τῆς Βιργινίας ἐξήτησε παρὰ τοῦ Νομοθετικοῦ τῆς Σώματος τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐορτῆς.

Τῇ 1864 ὁ πρόεδρος Λίνκολν ὥρισεν τὴν τελευταίαν Πέμπτην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους ὡς ἡμέραν εὐχαριστιῶν.

Ἡ συνήθεια τῆς παραθέσεως τοῦ ἀπαραιτήτου «Διάνου» εἰς τὸ τραπέζι τῆς ἡμέρας τῶν εὐχαριστιῶν προήλθεν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ τὸν πρῶτον ἑορτασμόν τῆς ὑπὸ τῶν «Πέλγκριμς», τοῦ «Μαίηφλάουερ» οἱ συμμετασχόντες τοῦ ἑορτασμοῦ Ἰνδοὶ προσέφερον εἰς τοὺς ἀποίκους ἀφθονον κηνήγι ἀπὸ ἀγριογάλλους.

Ἡ παράδοσις αὕτη ἐτηρήθη εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεάς καὶ τηρεῖται μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, ἕκτοτε.

ΓΕΩΡ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Ἑσπ. Ταχυδρόμος» Χανίων

ΕΥΓ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΔΡΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ & ΑΡΑΒ. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΟΡΑΝΙΟΝ

« Ἀπιστος εἶνε ὁ λέγων ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε τὸ τρίτον ἐκ τριῶν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν εἰμὴ εἰς μόνος Θεός... » (Κοράνιον Κεφ. Ε'. ἔδαφ. 77).

Ἡ ἱστορία τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ προβάλλει εἰς ἡμᾶς, μετὰ ἄλλων, δύο γεγονότα μεγάλης σπουδαιότητος διὰ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν καθόλου δράσιν τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἰσλάμ ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του μέχρι τῆς κατασκηνώσεως αὐτοῦ παρὰ τὸν Βόσπορον, ὅποτε κατέστησε τὴν Βασιλεῦσαν κέντρον θρησκευτικῆς ζωῆς καὶ κινήσεως.

Ὁ Ἡρακλεῖος, γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ πᾶν προέδιδε δυσφορίαν, πλησιάζουσιν πρὸς τὴν ἡθικὴν ἐξάντησιν, ἵνα μὴ εἰπωμεν κατὰπτωσιν, ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος μὲ μεγάλην συνείσθησιν τῆς ἀποστολῆς του. Καὶ ἐπέτυχεν, ὁμολογουμένως, δι' ἐπιτετοῦς στρατηγικῆς δράσεως καὶ τόλμης ἀπαραμίλλου ὅ,τι δὲν κατῴρθωσαν νὰ διαπράξωσιν ἐπὶ αἰῶνας οἱ ἰσχυρότεροι καὶ περιφανέστεροι τῶν προκατόχων του, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Ἰουλιανὸς καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς. Ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ ἠλπιζε ν' ἀσχοληθῇ ἐν ἀνέσει καὶ ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν διοικητικὴν καὶ ἡθικὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, αἰφνης φάσμα φοβερὸν ἐξεγερθὲν ἐκ τῆς ἀραδικῆς Χερσονήσου ἐδείκνυνεν ὅτι ἀπαντες ἐκεῖνοι οἱ ἀγωνες τοῦ Ἡρακλείου ἦσαν ἀπλᾶ προοίμια νέων καὶ φοβερωτέρων θυσιῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐκάλει τὸν μεσαιωνικὸν Ἑλληνισμόν νέος Προφήτης καὶ νέον δόγμα. Ὁ Προφήτης οὗτος ἦτο ὁ Μωάμεθ· τὸ δόγμα δὲ τοῦτο ἦτο τὸ Μωαμεθανικὸν δόγμα.

Ὁ Μωάμεθ ἐγεννήθη εἰς Μέκκην τῆς Ἀραβίας τὴν 20 Ἀπριλίου τοῦ 571 μ.Χ., ἤρχισε δὲ τὴν θρησκευτικοπολιτικὴν δρῆσιν του εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν Ἦτο ἀνήσυχος φύσις, μεγαλεπίβολος ψυχολογία μὲ ἰδεώδη τάσιν ἐκ συναίσθησεως, ὅτι μεγάλα ἐπεβάλλοντο εἰς αὐτὸν ἔργα καὶ μὲ πρακτικὸν πρόγραμμα θρησκευτικῆς ἀνορθώσεως καὶ πολιτικῆς ἀνοψώσεως τῶν ὁμοεθνῶν του. Ἀλλὰ καὶ τὸ καθόλου περιβάλλον ἐδοῦναι καὶ ἠνύει τὸ ἔργον τοῦ καμηλεπόρου καὶ ἡγέτου τῶν κκαρχνίων, τοῦ μεγαλοφθοῦς Μωάμεθ.

Ἐξ περίπου αἰῶνες παρήλθον ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἐν τῷ μετὰ κράτει εἶχον καταλυθῇ καὶ νῦν τοιαῦτα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων των ἐδημιουργήθησαν. Ἡ ἀρχαία θρησκεία τοῦ Χριστιανικοῦ κάλλους, τοῦ ἰδεώδους, εἶχε παρέλθει καὶ αὐτὴν διεδόχθη μετὰ μακρὰν καὶ πείσμονα πάλην ἡ θρησκεία τοῦ ἀψύχου λόγου καὶ τοῦ νεκροῦ καὶ ἀμόρφου τύπου.

Ἐπὶ πλέον εἰς τὰ νοτιοδικὰ τῆς Ἀσίας, εἰς τὴν Μεγάλην Συρίαν καὶ τὴν Ἀραβίαν διήρκει ἀκμαία ἡ συμβίσις διαφόρων θρησκευμάτων καὶ ὁ μετὰ αὐτῶν ἀνταγωνισμὸς καὶ συζυγισμὸς.

Ἐδῶ συνηντῶντο καὶ διεσχυρόντο, ἔδινον ἐκ πλαγίου καὶ συνεκρούοντο ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Χριστιανισμός καὶ ἡ ἀρχαία θρησκεία τῶν Ἀράβων.

Ὁ Ἰουδαϊσμός εἶνε θρησκευμ. παθητικόν· εἶνε ὁ μονοθεϊστικὸς Χριστιανισμός, διερχόμενος τὸ στά-

ον τῆς προπαιδείας καὶ προπαρασκευῆς.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε θρησκευμα κοσμοπολιτικόν, ἀλλὰ καὶ μετὰ φυσικὰς θεωρίας. Διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγάπης, τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἀνταποδόσεως, ἀπετείνεται εἰς τὰς εὐγενεστέρους, τὰς ἠθικωτέρας καὶ τὰς διανοητικωτέρας χρεῖας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ προμωχμεθανικὴ θρησκεία τῶν Ἀράδων ἦτο τοῦτ' αὐτὸ νόθον ἀποκύημα καὶ κρᾶμα εἰδωλοατρείας, ἀστρολατρείας καὶ ζωροαστρισμοῦ με ἀμυδρότατ' ἔχνη Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ φαντασιόπληκτος τῆς Ἀραβίας αὐτόκλητος Ἀπόστολος καὶ προφήτης διερχόμενος τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Ἀσίας, τὴν μεγάλην Συρίαν καὶ τὴν Ἀραβίαν, με ἐμπορικὴν πάντοτε ἀποστολὴν, ἠδυνήθη γ' ἀντιληφθῆ τὴν κατετράχυσαν τὸ ἔθνος τοῦ πληγῆ· ἀλλὰ καὶ νὰ δώσῃ τὸ κατάλληλον φάρμακον, τὸ Κ ο ρ ά ν ι ο ν.

Τὸ Κοράνιον, διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, εἶνε ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τοὺς Χριστιανούς, τὸ Ταλμουδ διὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἡ Ἀθέστα διὰ τοὺς Πέρσας καὶ τὰ Βέδα διὰ τοὺς Ἰνδοὺς. Διακρίνεται δὲ διὰ τὴν διαπνέοντα αὐτὸ ποιητικὸν οἶστρον, ὡς καὶ τὸ ὕψος τῆς φιλολογικῆς συναρμογῆς καὶ ἐλλάμψεως, οὐχὶ ὁμῶς τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀποκαλύψεως. Ναι μὲν λέγει δ' Ἀλλάχ τῶν Μουσουλμάνων διὰ τοῦ Μωάμεθ : «Ἐποίησάμεν εὐκατάληπτον τὸ Κοράνιον, δώσαντες αὐτὸ εἰς τὴν σὴν γλῶσσαν, ἵνα δι' αὐτοῦ εὐαγγελίσῃς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ διδάξῃς τοὺς συζητούντας» (1) καὶ ἄλλα χαῖ

«Ἐὰν ἀμφιβάλλητε περὶ τῆς Βίβλου (δηλ. τοῦ Κορανίου), ἦν ἀπέστειλα πρὸς τὸν δοῦλόν μου, δειξάτε καὶ ὁμῆς ἐν τοῦλάχιστον Κεφάλαιον ὁμοιον πρὸς τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα . . .» (2) καὶ ἄλλα χαῖ : «Αὐτὸς ἐξαπέστειλέ σοι τὴν βίβλον· ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν τινὰ ρητὰ ἀμετάβλητα, ἅτινα εἰσὶν ἡ βέβαια αὐτῆς, τινὰ δὲ ἀλληγορικά . . .» (3) καὶ ἄλλα πάμπολα τοιαῦτα. Ἀλλὰ τὰ Κορανικά ταῦτα ἐδάφια, ἀπογομνούμενα τῆς ἐξωτερικῆς μεγαλοπρεπειᾶς καὶ δυνάμεως καὶ ἐξεταζόμενα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς πραγματικότητος καὶ τὸ φῶς τῆς εὐσυνειδησίας, φαίνονται συνήθεις ἐπίνοιαι με σκόπιμον παραμύρφωσιν τῆς ἀληθείας.

Τὸ Κοράνιον, γεγραμμένον κατὰ τὰς τότε Ἰουδαϊκὰς καὶ Χριστιανικὰς παραδόσεις καὶ πεφορτωμένον με δλόκληρα τεμάχια τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν ὁποίων οὐδὲ ἐν εἶνε πιστὸν καὶ ἀκέραιον, ἐγκλείει θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς δοξασίας. Ἀποτελεῖται δὲ τυπικῶς ἐξ 114 Κεφαλαίων (σοῦρατ καλούμενων), δυσαναλόγου ἐκτάσεως. Τὸ ἐκτενέστερον Κεφάλαιον εἶνε τὸ Β'. τὸ ἐπιγραφόμενον : «ἡ Βούς» με ἐδάφια, ἢ στίχους 286· ἔχομεν δὲ καὶ τρία Κεφάλαια, με 3 ἐδάφια μόνον ἕκαστον, ἢ «δείλη» (Κεφ. ΡΓ'), «τὸ Κάουδαρ» (Κεφ. ΡΗ') καὶ «ἡ ἐπικουρία» (Κεφ. ΡΙ')

Ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐδαφίων, τῶν ὑπολειφθέντων 110 Κεφαλαίων, ποικίλλει μετὰ 4—228.

Τὰ Κεφάλαια τοῦ Κορανίου με διαφόρους ἐπιγραφάς, καθὼς : βούς, γυναῖκες, μετάνοια, τράπεζα, κτήνη, λάφυρα, Ἰωνᾶς, βροντὴ, Ἀβραάμ, μέλισσαι, προφήται, μύρμηξ, ἀράχνη, Ἕλληνες, ἄγγελοι, καπνός, γονυκλισία, Μωάμεθ, νίκη, Σινᾶ, σελήνη, σίδηδος, δοκιμασία, ὑποκριταί, διαζύγιον, θαυμίδες, πνεύματα, δόλιοι. ζῳδία, ἥλιος, νύξ, σικη, σεισμός, ἐλέφανς, σκεῦη, ὄρθρος, ἀπώλεια, ἄνθρωποι κτλ. περιέχουσι τὸ ὅλον ἐδάφια 6.616 ἐξ 73.440 λέξεων με ἀριθμὸν γραμμάτων 722.332 κατὰ τὴν ἀκριβεστέραν πρὸ ἡμῶν σχολαστικὴν, ὁμολογουμένως, στατιστικὴν.

Τὸ Κοράνιον ἀφιερὸι ἀρκετὰ ἐδάφια, διεσπαρμένα τῇδε κἀκεῖσε εἰς δέκα τρία (13) Κεφάλαια, διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ἀποκαλεῖ : «Ἰησοῦν» (Ἡσα) εἰς 25 μέρη, —«υἱὸν τῆς Μαριάμ» (δηλ. τῆς Θεοτόκου Μαρίας) (Ἰπν Μάριαν) εἰς 23 μέρη, —«Μεσσίαν» ἢ «Χριστὸν» (Μασήχ) εἰς 11 μέρη καὶ «Λόγον τοῦ Θεοῦ» (Κάλιματ ἀλλὰ) εἰς 2 μέρη.

Τὰ κυριώτερα ὁμῶς Κεφάλαια, εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἐκτενὴς λόγος περὶ τοῦ Ἰησοῦ, εἶνε τὰ ἀκόλουθα :

«Ἡ Βούς» (Κεφ. Β'. ἐδφ. 286).

«Ὁ οἶκος Ἐμράν» (Κεφ. Γ'. ἐδφ. 200).

«Αἱ Γυναῖκες» (Κεφ. Δ'. ἐδφ. 175).

«Ἡ Τράπεζα» (Κεφ. Ε'. ἐδφ. 120).

«Ἡ Μετάνοια» (Κεφ. Ε'. ἐδφ. 130)

καὶ «Ἡ Μαριάμ» (Κεφ. ΙΘ'. ἐδφ. 98).

Εἰς τὰ Κεφάλαια ταῦτα γίνεται λόγος περὶ τῆς συλλήψεως, γεννήσεως, ὁράσεως καὶ πάθους τοῦ Ἰησοῦ, τὸ Κοράνιον ἀποδίδει εἰς τὸν Μεσσίαν Ἰησοῦν, τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἅγιον υἱὸν τῆς Μαριάμ τό τε ἀποστολικὸν καὶ τὸ προφητικὸν ἄξιωμα. Πᾶσα ὁμῶς ἰδέξ περὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ ἀποκρούεται ὡς ἀσεβῆς καὶ ἀπρεπῆς, τὸ δὲ δόγμα τῆς Ἀγ. Τριάδος καταγγέλλεται ὡς ὕβρις καὶ βλασφημία πρὸς τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ. «Οὐκ ἔστι δογματίζει τὸ Κοράνιον, ἄλλος Θεός, εἰμὴ ὁ Θεὸς οὗτος, ὅστις εἶνε ἰσχυρὸς καὶ σοφός». (1) Πλὴν πασίγνωστοι τυγχάνουσιν οἱ θρησκευτικοὶ ἐκεῖνοι λόγοι, οὓς ἀκούομεν σχεδὸν καθ' ἐκάστην εἰς τὰ στόματα τῶν Μουσουλμάνων :

δῆλα δὴ

«Λὰ ἰλὰ ἰλλα ἀλλὰ βὰ Μουχάμμαδ ρασούλ ἀλλὰ».

(Εἰς καὶ μόνος ὑπαρχει Θεός. τοῦ ὁποῖου Ἀπόστολος εἶνε ὁ Μωάμεθ).

(Ἀκολουθεῖ)

(Ἐκ τοῦ «Ἐκκλ. Φάρου» Ἀλεξανδρείας)

(1) Ἡ Μαριάμ. Κεφ. ΙΘ'. ἐδφ. 97.

(2) Ἡ Βούς, Κεφ. Β'. ἐδφ. 21.

(3) Ὁ οἶκος Ἐμράν, Κεφ. Γ', ἐδφ. 5.

Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Οι λεγεῶνες τῶν ἀποτυγχανόντων Διατὶ ἡ τόση ἀποτυχία

Τὸ θέαμα ἀνθρώπων ἀποτυγχανόντων μᾶς πλημμυρίζει. Νεανίαι, ἄνδρες, γέροντες σέρνουν τὴν ζωὴν των κύπτοντες τὸν αὐχένα εἰς τὴν ἀνάγκην. Ἀφοῦ ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, χωρὶς νὰ ἐρωτηθοῦν, ὅπως συνηθίζουν νὰ λέγουν, ἀνάγκη νὰ ζήσουν ὅπως ὅπως, νὰ γεννηθοῦν καὶ αὐτοὶ ἄλλους ἀνθρώπους, διὰ νὰ συνεχίζεται ἀπλῶς ἡ ζωὴ!

Ἀλλὰ ζωὴ αὐτὸ εἶνε; Εἶνε λοιπὸν θάρος ἡ ζωὴ; Εἶνε ἀνάγκη, εἰς τὴν ὁποίαν δουλεύουν οἱ ἄνθρωποι εἰλωτες;

Αὐτὸ νομίζουν οἱ ἀποτυχόντες, οἱ μὴ γευόμενοι τοὺς γλυκοὺς καρπούς τῆς ζωῆς, ἀλλὰ διατηρούμενοι εἰς τὴν ζωὴν οἷον μετὰ τεχνητὰς κακοχύμους τροφάς.

Εἶνε λεγεῶνες οἱ ἀποτυχόντες. Τοὺς βλέπομεν εἰς κάθε δῆμα.

Νέοι μετὰ ἀρτίας ἢ μὴ ἀρτίας σπουδᾶς, διὰ τὰς ὁποίας κατηνάλωσαν καὶ χρόνια καὶ κόπους. παραδίδονται εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν βιοποριστικὴν ἐργασίαν, διὰ νὰ παραμείνουν εἰς τὰς πρώτας βαθμίδας τοῦ ἐπαγγέλματός των.

Ἐφ' ὅσον εἶνε νέοι, αὐταπατώνται, ψευδοευτυχοῦν, ναρκισσεύονται. Ἀλλ' οἱ νεανίαι γίνονται ἄνδρες, γίνονται γέροι, ζήσαντες μετριώτα τὴν ζωὴν των.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία παρέχει ἐν ἀφθονίᾳ καὶ μίαν ἄλλην κατηγορίαν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι πολλὰ ἐπιχειροῦν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, εἰς ὅλα ἀποτυγχάνοντες.

Ἀλλὰ γιατί ἡ τόση ἀποτυχία εἰς τὴν ζωὴν των ἀνθρώπων αὐτῶν; Ποῦ λοιπὸν ζῇ ἡ θεὰ αὕτη Ἐπιτυχία, ποῦ εἶνε κρυμμένη καὶ δὲν τὴν εὐρίσκουν;

Ἀλλ' οὔτε ξεύρουν τί εἶνε ἐπιτυχία εἰς τὴν ζωὴν, τί ἡ ζωὴ ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Ζοῦν χωρὶς νὰ σκεφθοῦν, χωρὶς νὰ μάθουν πῶς νὰ ζοῦν, πῶς νὰ ἐπιτύχουν.

Ἐν τούτοις ὁμιλοῦν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἄλλων καὶ ἐξηγοῦν αὐτὴν κατὰ μίαν νοσηρὰν νοοτροπίαν, ἡ ὁποία δίδει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν τύχην, τὸ χρήμα, τὴν ὑποστήριξιν. Καὶ ἐπαναπαύονται εἰς τὴν σκέψιν των αὐτὴν, τὴν συκοφαντικὴν εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις τῆς ἐπιτυχίας. Καὶ ἀποδίδουν φυσικὰ τὴν ἰδικὴν των ἀποτυχίαν εἰς τὴν ἔλλειψιν τύχης, χρήματος καὶ τὰ λοιπὰ, πραγμάτων δηλαδὴ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὁποίων δὲν εὐθύνονται αὐτοί. Ἐχουν ὁμῶς τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ ἐπιτύχουν, ἀλλὰ

ποῦ ἡ τύχη, ποῦ τὸ χρήμα—ὁ θεὸς των αὐτῶς—ποῦ ἡ ὑποστήριξις;

Πόσον ἀπατώνται!

Ἐπιτυχία σημαίνει ζωὴν, ἀνθρωπισμόν. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ.

Ἐπιτυγχάνει καθεὶς ὅταν τὸ θέλῃ, ὅταν γνωρίζῃ τί θέλει. Ἡ ζωὴ παρέχει εἰς ὅλους τὰ ἴδια μέσα ν' ἀγωνισθοῦν καὶ νὰ ἐπικρατήσουν. Εἶνε δὲ αὐτὰ μόνον μέσα ὑποκειμενικά, τὰ ὁποία ἔχουν μερικοὶ καὶ ἀνέρχονται, χωρὶς γι' αὐτὸ νὰ πρέπη νὰ θεωροῦνται ὅτι ἐπέτυχον.

Ἐπιτυχία σημαίνει ζωὴν, ἀγῶνα, κατανάλωσιν ἀτομικῶν δυνάμεων. Σκοποὶ τῆς ζωῆς τοῦ καθενός, ἐπιδιώξεις τῶν σκοπῶν αὐτῶν μετὰ δλην τὴν ψυχὴν, μετὰ τὰς δυνάμεις του.

Ὅσοι ἀπέτυχον εἰς τὴν ζωὴν των, ἀπλοῦστατα δὲν εἶχον σκοπούς, δὲν εἶχον ἀγῶνα, δὲν κατηνάλωσαν τὴν ζωὴν των, δὲν τὴν ἐξησαν δηλ' μετὰ τὴν ἐξήσαν εἰς τὸ περιθώριον τῆς ζωῆς.

Ἐπιτυχία σημαίνει ἀνθρωπισμόν. Ὅσον ἐντονωτέρα εἶνε ἡ ζωὴ, τόσο ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς ἀνθρωπινώτερον ἐπίπεδον.

Τί ἄλλο εἶνε ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ μίαν δυνάμιν, ἡ ὁποία χρησιμοποιουμένη κινεῖ τὰ ὄρη; Θαύματα οἰοῦν καὶ ὁ ἄνθρωπος τότε. Καὶ τὰ θαύματα αὐτὰ δὲν θὰ εἶνε ὑπερφυσικά, δὲν εἶνε ὑπεράνθρωπα, εἶνε τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα τὰ ὁποία ἐπέτυχε. τὰ ὁποία ἠθέλησε νὰ ἐπιτύχῃ, χρησιμοποιῶν ἀπλῶς τὴν ἀνθρωπίνην δυνάμιν.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν ζωὴν του ἂν τὸ θέλῃ ἐννοεῖται. Θὰ τὸ θέλῃ δὲ ἂν γνωρίζῃ τί τοῦ παρέχει ἡ ζωὴ, τί ἀξίζει ἡ ζωὴ, τί δηλαδὴ ἀξίζει αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Ὁ ἄνθρωπος ἀξίζει πολὺ

Συνεδέσαμεν τὸν ἄνθρωπον μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν. Δὲν εἶνε τοῦτο τρόπος ἐκφράσεως, δὲν εἶνε παράλογος ἀπαίτησις.

Ὁ ἄνθρωπος ἀξίζει πολὺ.

Θεὸν ὄν, ὃν ἐγκλείον θεῖας δυνάμεις «οὐκ ἐπ' ἀρτίῳ μόνον ζήσεται». Δὲν ἀρκεῖ ὁ βιοπορισμὸς τοῦ μόνον, ἡ στασιμότης, ἡ μοιρολατρεία, ἢ ἡρκοῦν αὐτὰ, ἂν αὐτὰ δὲν ἐμείδουν τὸν ἀνθρωπισμόν του, ἂν δὲν τὸν ὑπεβίβαζον ἀπὸ τὴν θεῖαν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐτάχθη, τότε δὲν βλέπομεν κατὰ τί θὰ διέφερεν ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄντα, τὰ ὁποία ἀπλῶς ζοῦν.

Ἡ ἀπλὴ λοιπὸν ζωὴ, ὁ βιοπορισμὸς μόνον δὲν

άρκει, χρειάζεται και κάτι άλλο ακόμη. Αυτό το κάτι είναι συνώνυμον της **Επιτυχίας**.

Πράγματι όταν ο άνθρωπος επιδιώξη κάτι περισσότερο, ανώτερον του απλού βιοπορισμού, εις σίανδήποτε σφαίραν τι άλλο κάμνει από μίαν προσπάθειαν εις τὴν ὁποίαν ἔχει πλέον τὸν λόγον ἢ ψυχὴν του, τὸ θεῖον ποῦ ἔχει μέσα του; Μία δὲ προσπάθεια τῆς ψυχῆς νομίζετε ὅτι ἀποτυγχάνει; Κάθε ἄλλο. Ἡ ψυχὴ γνωρίζει ὅλα τὰ μυστικά τῆς ἐπιτυχίας· καὶ ἐπιτυγχάνει πάντοτε.

Γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ψυχικὸς ἄνθρωπος ἀξίζει πολὺ.

Τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας

Εἰς πολλοὺς θὰ φανῇ ὑπερβολὴ ὅτι ἡ ψυχὴ ἐπιτυγχάνει πάντοτε. Τὰ δὲ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι ἡ πίστις κινεῖ τὰ ὄρη τοὺς φαίνονται ἀπλὴ θεολογία.

Καὶ ὅμως πόσῃν πραγματικότητι ἔχει μέσα τῆς ἡ εὐαγγελικῆ παραβολῇ. Ποίανδύναμιν χάνει ὁ ἄνθρωπος ὁ μὴ ἔχων πίστιν, δηλαδὴ ψυχὴν!

Τὸ μυστικὸν ἰκριδὼς τῆς ἐπιτυχίας εἶνε ἡ **πίστις**.

Ἄνθρωπε, πιστεύεις εἰς κάτι, τὸ θέλεις; Ἐπιδίωξέ το. Ἔσο ἱκανὸς γι' αὐτό. Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ δρέψῃς τὸν καρπὸν.

Καὶ δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ ἀλλέως. Τὴν στιγμὴν ποῦ πέρνεις ἕνα σπόρον, ἕνα τίποτε δηλαδὴ, τὸν σπέρνεις, ἀφήνεις εἰς τὴν φύσιν τὰ περαιτέρω, καὶ ἔρχεται καιρὸς καὶ δρέπεις τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου ποῦ ἐσπείρες, — πῶς εἶνε δυνατόν, όταν σὺ πάλιν ὁ ἴδιος σπείρης μέσα εἰς τὴν ψυχὴν σου ἕνα πόθον, τοῦ δώσης ὅτι τοῦ χρειάζεται διὰ νὰ δλαστήσῃ καὶ μεγαλώσῃ — πῶς εἶνε δυνατόν νὰ πᾶν χαμένοι οἱ κόποι σου; Μήπως δὲν εἶσαι καὶ σὺ φύσις; Καὶ όταν τὸ χῶμα εἶνε ἱκανὸν νὰ πάρῃ ἕνα σπόρον καὶ νὰ τὸν κάμῃ δένδρον, πῶς σὺ ὁ ἄνθρωπος, — τὸ **ἀνώτατον ὄν μέσα εἰς τὴν φύσιν**, μὲ τὰ τόσα χαρίσματα σου καὶ μὲ τὰς τόσας δυνάμεις σου, **μὲ τὸ θεῖον ἔδαφος ποῦ εἶνε ἡ ψυχὴ σου** — δὲν θὰ ἐπιτύχῃς, ὅπως ἐπιτυγχάνει ὁ σπόρος νὰ γίνῃ δένδρον;

Βεβαίως κάποτε ὁ σπόρος πίπτει εἰς γῆν κακὴν καὶ ξηραίνεται. Τὸ ἴδιον θὰ συμβῇ καὶ μὲ τὸν πόθον σου ἂν ἡ ψυχὴ σου εἶνε κακὴ γῆ.

Ἄλλ' ἂν εἶνε γῆ ἡ ψυχὴ σου, ἂν γνωρίζῃς δηλ. τὴν ἀξίαν τῆς, τὴν δυνάμιν τῆς, ἂν γνωρίζῃς νὰ θέλῃς καὶ πῶς νὰ θέλῃς, θὰ κάμῃ ἀπλούστατα τὸ ἔργον τῆς καλῆς γῆς, θὰ δώσῃ εἰς τὸν πόθον σου τὰς ἱμάδας τῆς καὶ τὰς ἀκτίνας τῆς, καὶ θὰ σοῦ τὸν ἀποδώσῃ στολισμένον μὲ ὠρίμους καρποὺς.

(Ἐκ τοῦ ὁραίου διβλίου «**Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ**» τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ἁγγ. Κατιγόνῃ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ).

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η ΥΠΟΒΟΛΗ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ὑπὸ Ν. Ι. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ
καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

Ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν ἐπιτρέπεται ἡ ἐν τῷ σχολείῳ χρῆσις αὐτῆς

Ἡ ὑποβολιμότης εἶνε ιδιότης φύσει ὑπάρχουσα ἰσχυρὰ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Καίτοι δ' ἀπολύτως ἐξεταζομένη ἡ ιδιότης αὕτη ἀποτελεῖ μειονέκτημα διὰ τὸν κατέχοντα αὐτήν, καθότι οὗτος προδίδει ἑλλειψιν ἀποτετυπωμένης προσωπικότητος, ἐν τούτοις ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς παρὰ τῷ παιδί, τῷ ἔτι ἀδιὰπλάστῳ, τῷ ὑποκειμένῳ τῇ ἀγωγῇ, θεωρητέα ὡς ἀγαθὴ σύμπτωσις. Ἡ αἰτία δὲ τούτου εἶνε, ὅτι αὕτη ὀρθῶς χρησιμοποιουμένη δύναται ἀποτελεσματικώτατα νὰ ἐπικουρήσῃ τοῖς σκοποῖς τῆς ἀγωγῆς.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ παῖς εἶνε ἀκόμη ἀμαθής, ἀνίκανος νὰ σχηματίσῃ ὀρθὰς κρίσεις περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ νὰ προβῇ αὐτενεργῶν εἰς ὀρθὰς ἀποφάσεις καὶ πράξεις, ἡ φυσικὴ αὐτοῦ ροπή, ὅπως ὑπέκλῃ τῷ διδασκάλῳ, ἐμπιστεύεται αὐτῷ, εἰσδέχεται ἀσυναισθήτως ὡς ἰδίας τὰς ἐκείνου ἰδέας, συναισθήματα, πεποιθήσεις, διευκολύνει ἐν μεγίστῳ θαυμῷ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ. Καὶ ὁ διδάσκαλος δὲ δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῇ, ὅτι διὰ τῆς ὑποβολῆς, ἣν ἀσκει ἐπὶ τοὺς μαθητάς του, ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ μέσον ἰσχυρότατον ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτοῦς.

Δύναται δὲ κατὰ ποικίλους τρόπους νὰ ποιήσῃται οὗτος χρῆσις τῆς ὑποβολῆς ὡς μέσου πρὸς ἀγωγὴν τῶν παιδῶν. Ἐν πρώτοις ἀποκρουστέα ἡ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ ὑποβολή. Δι' οὗς λόγους δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τοῦ ὑπνωτισμοῦ πρὸς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀπαγορευτέα ἀπολύτως καὶ ἡ χρῆσις αὐτοῦ ὡς μέσου παιδαγωγικοῦ καὶ ἀποκλειστέα ἀπολύτως ἀπὸ τοῦ σχολείου, καθότι πολὺ ἀνώτερα εἶνε τὰ ἠθικὰ καὶ διανοητικὰ κακά, ἅτινα συνεπάγεται, τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ δύναται νὰ προκύψωσιν. Ἄλλως τε ὁ διδάσκαλος οὔτε καιρὸν οὔτε δεξιότητα ἔχει πρὸς ἐφαρμογὴν τοιούτου μέσου. Ὡς θεωρεῖται τοῦτο ὡς μέσον θεραπευτικόν, οὐ ἡ ἐφαρμογὴ μόνον ἐπὶ ὠρισμένων παιδῶν ἐν ειδικαῖς περιπτώσεσι καὶ ὑπὸ ειδικῶν ἐπιστημόνων θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιτραπῇ.

Ἐπάρχουσιν ἄλλως τε πλεῖστα ἄλλα μέσα, δι' ὧν ὁ διδάσκαλος καὶ ἄκων ἀσκει ἰσχυροτάτας ὑποβολὰς ἐπὶ τῶν μαθητῶν του. Ἐν πρώτοις δύναται ὁ διδάσκαλος, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, διὰ τῆς στάσεως αὐτοῦ, τῶν κινήσεων αὐτοῦ, τῶν πράξεων αὐτοῦ καὶ καθόλου διὰ τῆς ὅλης αὐτοῦ συμπεριφορᾶς νὰ ἐπιδρᾷ βαθύτατα ἐπὶ τοὺς παῖδας. Τὸ παλαιὸν δίδαγμα, καθ' ὃ «τὸ παράδειγμα ἐπιδρᾷ ἰσχυρότερον ἢ ἡ δι-

δασκαλία», κατὰ δάθος ἐξεταζόμενον οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἐφαρμογή τοῦ ἀξιώματος τῆς ὑποβολῆς ἐπὶ τὸ δρᾶν. Ὅφειλε ἐπομένως ὁ διδάσκαλος μὴδὲν «νὰ πράττει, τὸ ὁποῖον θὰ εὐρίσκηται ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ιδιότητας, ἃς ἐπιδιώκει νὰ γεννήσῃ εἰς τοὺς παῖδας. Ἀφ' ἐτέρου δὲ πᾶσαν δεξιότητα, πᾶσαν ιδιότητα τῆς βουλήσεως καὶ τοῦ χαρακτήρος, ἣν θέλει οὗτος νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς τοὺς παῖδας, ἃς παρέχῃ εἰς αὐτοὺς ζῶσαν ἐν τοῖς ἰδίοις ἑαυτοῦ τρόποις καὶ πράξεσιν. Οὕτω λ. χ. δὲν δύναται νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τοὺς παῖδας τὴν ιδιότητα τῆς ἀκριβείας ὁ διδάσκαλος, ὁ διαρκῶς βραδύνων νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἀναχωρῶν ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῆς τεταγμένης ὥρας. Δὲν δύναται νὰ «γεννήσῃ» εἰς αὐτοὺς τὴν πρὸς τὴν παθαριότητα ἀγάπην ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τῆς ἡμελημένης αὐτοῦ ἀμφιέσεως πᾶν ἄλλο ἢ πρότυπον καθαριότητος παρέχει ἑαυτὸν. Δὲν δύναται νὰ ἐθίσῃ τοὺς παῖδας εἰς τοὺς κομψοὺς τρόπους ὁ ποιοῦμενος χρῆσιν βαναύσων ἐκφράσεων, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ τιτλοφορῇ τοὺς παῖδας διὰ χυδαίων κοσμητικῶν ἐπιθέτων. Δὲν δύναται νὰ ὑποβάλλῃ αὐτοῖς δικαιοσύνην, ἀγάπην, εὐσέβειαν, φιλοπατρίαν ἐνθουσιασμόν κηθόλου πρὸς πᾶν ὑψηλὸν καὶ γενναῖον ὁ αἰσθητοποιῶν διὰ τῶν πράξεων του ἀντιθέτους ιδιότητας πρὸς τὰς ἀρετὰς ταύτας.

Δύναται προσέτι ὁ διδάσκαλος νὰ ἀσκήσῃ ἰσχυροτάτας ὑποβολὰς διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ. Ὁ τόνος τῆς φωνῆς αὐτοῦ ὁ προδίδων πεποιθήσιν ἐπὶ τῶν λεγομένων, ὁ τρόπος τῆς διηγήσεώς του, ἡ ρέουσα γλῶσσα ὁ προσεῖκων τῶν ἐρωτήσεων χειρισμός, ὅταν συνοδεύονται ὑπὸ ἀναλόγων στάσεων, κινήσεων, ἐκφράσεων τοῦ προσώπου, ὑπὸ καταλλήλου [βλέμματος, δύνανται μετ' ἀνυπερβλήτου δυνάμεως νὰ ἐπιδράσωσιν εἰς τοὺς παῖδας.

Διὰ πάντων τούτων τῶν μέσων δύναται ὁ διδάσκαλος τὰς ποικιλωτάτας τῶν ὑποβολῶν νὰ ἀσκήσῃ. Διὰ τούτων κατορθοῖ νὰ ἐμβάλλῃ εἰς τοὺς παῖδας ἐποπτείας, συναισθήματα, ιδέας, πεποιθήσεις, βουλήματα, δεξιότητας, χρεῖας καὶ νὰ ὠθῇ πρὸς τὰς ἀναλόγους πράξεις. Διὰ τούτων κατορθοῖ νὰ ἐκρίζωνῃ κατὰ τελεσφορώτατον τρόπον πλείστας κακίας καὶ καθόλου πλείστας ἀτελείας ψυχικὰς, λ. χ. ἔλλειψιν ἀποφασιστικότητος, δειλίαν, νωθρότητα, ἀδυναμίαν βουλήσεως, τάσιν πρὸς τὸ ψεῦδος, πρὸς τὴν κλοπὴν, τὴν μισανθρωπίαν, πρὸς τὸ ἐρίζειν κ.τ.λ. Ἐν γένει ἡ ὑποβολὴ εἰς τὰς χεῖρας δεξιῶ διδασκάλου εἶνε μέσον θαυματουργὸν πρὸς γένεσιν θρησκευτικῶν, ἠθικῶν, καλαισθητικῶν, ἐθνικῶν, διανοητικῶν συναισθημάτων πρὸς ἐμφύτευσιν πεποιθήσεων, τάσεων, συνηθειῶν, δεξιότητων, ἐν ἀρμονίᾳ εὐρισκομένων πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ἀγωγῆς. ἢ πρὸς ἐκρίζωσιν συναισθημάτων, πεποιθήσεων, τάσεων, δεξιότητων, ἀντιτιθεμένων εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς ἀγωγῆς.

Πλὴν δὲ τούτου ὁ γινώσκων διὰ τῆς ὑποβολῆς

νὰ ἐπιδρῇ ἐπὶ τὴν διάνοιαν, τὸ συναισθημα τὴν βούλησιν τῶν παίδων εἶνε δυνατόν καὶ σωματικὰς ἀτελείας νὰ αἰρῇ, ὅταν αὐταὶ ἔχουσι τὰς ρίζας τῶν εἰς ψυχικὰς αἰτίας.

Τὰ εἰρημένα καταδεικνύουσι πόσον σπουδαῖον παιδαγωγικὸν μέσον ἀποτελεῖ ἡ ὑποβολὴ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διδασκάλου. Ἀνάγκη ὅμως νὰ γνωρίζῃ οὗτος νὰ κἀμνῇ σκοπιμον καὶ ἐπιμελῇ χρῆσιν αὐτοῦ. Τὸ τοιοῦτον δὲ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιβάλλεται, καθότι, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀποφυγὴ τῆς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἀσκήσεως ὑποβολῆς ἐπὶ τοὺς μαθητὰς εἶνε τι ἀδύνατον. Καὶ ἄκων ὁ διδάσκαλος ἀσχεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μυρίας ὑποβολὰς εἰς τοὺς τροφίμους του. Ἐπομένως ἂν ἀγνοῇ νὰ κἀμνῇ τὴν προσήκουσαν τοῦ μέσου τούτου χρῆσιν εἶνε δυνατόν ἢ ἐπὶ τῆς ἀγνοίας στηριζομένη, ἢ ἀσυνειδήτως ἐξ αὐτοῦ προερχομένη ὑποβολὴ νὰ ἀποδείκνῃ ἐπιβλαβεστάτη εἰς τοὺς παῖδας.

Ἀληθῶς δὲ ποσάκις οἱ διδάσκαλοι ἀσκοῦσι, χωρὶς νὰ τὸ φαντάζωνται, διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν ὑποβολὰς, αἵτινες ὀλεθρίως ἐπιδρῶσιν εἰς τοὺς παῖδας! Ποσάκις γενῶσιν εἰς αὐτοὺς ιδέας, κλίσεις, πεποιθήσεις, τάσεις πάντῃ ἀντιθέτους πρὸς ἐκεῖνας ἃς ἡ ἀγωγή ἐπιδιώκει! Ποσάκις ὑποβάλλουσιν ἀντὶ δεξιότητων τὴν ἀνικανότητα, ἀντὶ ἀρετῶν κακίαν! Ποσάκις ἔνεκα ἀσημάντων ἀτοπημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα περιπίπτουσιν οἱ παῖδες, ἔνεκα ἀναξίων λόγου σφαλμάτων αὐτῶν, ἔνεκα φυσικῆς αὐτῶν ἀδυναμίας, ὅπως ἐξεύρωσι τὴν προσήκουσαν ἀπόκρισιν εἰς προβαλλομένους εἰς αὐτοὺς ἐρωτήσεις, ὑποβάλλουσιν εἰς αὐτοὺς οἱ διδάσκαλοι τὴν πεποίθησιν, ὅτι πρὸς οὐδὲν εἶνε ἱκανοί, ἐκτοξεύοντες κατ' αὐτῶν τοιαύτας τινὰς λοιδορίας: «Δι' αὐτὸ τὸ πράγμα δὲν εἶσαι σὺ ἱκανός», «τοῦτο εἶνε ἀνώτερον τῶν δυνάμεών σου», «δὲν ἐπερίμενα περισσότερα ἀπὸ σέ», «ποτέ δὲν ἤμπορεῖς νὰ μοῦ δώσῃς ὁρθὴν ἀπάντησιν», «εἶσαι τελείως ἀνίκανος διὰ κάθε τι», «δὲν ἐκπλήττομαι διὰ τὴν σιωπὴν σου, διότι σὲ γνωρίζω» κτλ.

Πλείστοι παῖδες ἀποβαίνουν πρᾶγματι ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν, ἀποβάλλουσι τὸ θάρρος, μορφοῦσι περὶ ἑαυτῶν ιδέαν, ὅτι ἀληθῶς εἶνε ἀμελεῖς, μοχθηροί, ἀνήθικοι κτλ. διὰ μόνον τῶν λόγων, ὅτι ὁ διδάσκαλος συμπεριεφέρετο πρὸς αὐτοὺς ὡς τοιοῦτος. Ὑπεβλήθη δηλ. εἰς αὐτοὺς ἡ ιδέα, ὅτι πρᾶγματι εἶνε τοιοῦτοι. Ἐνὶ λόγῳ πολλοὶ τῶν διδασκάλων ἐξ ἀγνοίας καὶ κακῆς ἑξέως προϋποθέτουσιν ὑπάρχοντα ἐλαττώματα εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν καὶ φέγουσιν αὐτοὺς ἔνεκα τούτου. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ὑποβάλλουσιν εἰς αὐτοὺς τὰ ὅσα, γενῶσιν αὐτὰ, ἐνῷ πρότερον δὲν ὑφίσταντο. «Ὁ διδάσκαλος, λέγει ὁ ἔχει καθ' ἑκάστην ἱκανὰς εὐκαιρίας, ὅπως κἀμνῃ συνετὴν καὶ ἀσύνετον χρῆσιν τῆς ὑποβολῆς. Δύναται νὰ εἴπῃ εἰς μαθητὴν τινα, ὅτι εἶνε ἀνίκανος νὰ κατανοήσῃ ἢ νὰ πράξῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Διὰ τοῦ τρόπου

τούτου υποβάλλει ἀμφιβολίαν καὶ κωλύματα. Τοῦτο ὅμως ἔχει ὡς ἐπακόλουθα, ὅτι δεικνύει ὁ μαθητὴς ἀνικανότητα ἴσην πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀσκηθείσης ὑποβολῆς. Ὁ διδάσκαλος πολλάκις προϋποθέτει παρὰ τῇ μαθητῇ ἀμέλειαν, ἐλαττώματα, κακίας. Τοῦτο δὲ πολλάκις ἰσοδυναμεῖ πρὸς γένεσιν αὐτῶν. Ὁ διδάσκαλος πολλάκις εἶνε φειδωλὸς πρὸς τὸ ἐπαινεῖν καὶ ἀνομολογεῖν τὰς ἐργασίας τῶν μαθητῶν, φρονῶν ὅτι καθήκον τοῦ μαθητοῦ εἶνε παρασκευάζῃ ἐπιμελῶς τὰς ἐργασίας του. Λησμονεῖ ὅμως, ὅτι ἡ συνειδήσις τοῦ καθήκοντος προϋποθέτει τὴν συνείδησιν ἱκανότητος καὶ δυνάμειος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Ποιεῖται κατάχρησιν λόγων καὶ αἰτιάσεων. Διὰ τούτου ὅμως ἐξασθενεῖ τὴν πεποιθήσιν τοῦ παιδὸς ἐφ' ἑαυτόν.

Ἐπομένως ἄς τηρῇ ὁ διδάσκαλος τούτους τοὺς κανόνας.

1ον. Ἀναγνώριζε πᾶσαν καὶ αὐτὴν τὴν ἐλαχίστην πρόδον τοῦ μαθητοῦ. Ψέγε μόνον ἐπιπολαιότητα ἀπειθείαν καὶ ἄλλα πταίσματα ἐμφανιζόμενα παρὰ τοῖς πατρίν' ἐπὶ δὲ συναισθημάτων ποιοῦ χρήσιν τῆς υποβολῆς ἢ τοῦ ψόγου.

2ον. Ὑπολάμβανε τοὺς παῖδας κατὰ κανόνα τοσοῦτον ἀγαθοῦς, ὅσον ἐπιθυμεῖς.

3ον. Ἐμβαλλε εἰς τὸ παιδί τὴν πίστιν, ὅτι εἶνε ἱκανὸν μόνον πρὸς τὸ ἀγαθόν, οὐχὶ πρὸς τὸ πονηρόν. Σαφήνιζε τὴν διὰ τῆς υποβολῆς γεννηθεῖσαν εἰς τοὺς παῖδας σκοτεινὴν πίστιν καὶ ἀποδείκνυε αὐτὴν ὡς ἀναγκαίαν, ὁδηγῶν αὐτοὺς, ὅπως διανοούμενοι λαμβάνωσι γνῶσιν τῶν περὶ ὧν ἐκάστοτε πρόκειται σχέσεων».

Ἰνα κατορθώσῃ ὅμως ὁ διδάσκαλος νὰ ἀσκήμῃ τὰς ὁρθὰς υποβολὰς, νὰ ἀποφεύγῃ δὲ τὰς ἐπιδλαβεῖς, εἶνε ἀναγκαῖα ἢ ὑπ' αὐτοῦ πλήρως ὠρισμένων τι- νῶν ἀπαιτήσεων, ἐν αἷς προέχουσιν αἱ ἐπόμεναι :

1ον. Ὅφειλε νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῶν ἐπιστημονικῶν πειραμάτων περὶ τοῦ φαινομένου τῆς υποβολῆς καὶ νὰ εἶνε κάτοχος τῶν μεθόδων, δι' ὧν θὰ κατορθοῖ νὰ διαγινώσκῃ τὸν βαθμὸν τῆς υποβολιμότητος ἐκάστου τῶν μαθητῶν του.

2ον. Ὅφειλε νὰ φροντίζῃ νὰ συγκεντρώνῃ ἐν ἑαυτῇ τὰς ιδιότητας, δι' ὧν θὰ ἀποβαίῃ δυνάτὸν νὰ ἐκπορεύωνται ἐξ ἑαυτοῦ ὡς οἷόν τε ἰσχυρότατοι ἐπιδράσεις. Ὡς δ' ἀνωτέρω εἶπομεν, οἱ παῖδες εἰς ἐκείνους μᾶλλον ὑπέκουν, πρὸς οὓς συνδέονται διὰ τῶν δεομῶν τῆς ἀγάπης καὶ οὓς θεωροῦσιν ὑπερτέρους ἑαυτῶν καθ' οἷον δὴποτε τρόπον. Ἐπομένως ἄς προσπαθῇ ὁ διδάσκαλος τὸ μὲν νὰ ἐφέλκῃται τὴν ἀγάπην τῶν παιδῶν, τὸ δὲ διὰ τῶν γνώσεων αὐτοῦ, τῆς ἡθικότητος του, τῆς ἰσχυρᾶς του βουλήσεως νὰ ἐμφανίζῃται, ὡς ὃν ὑπέροχον πρὸ τῶν ὁμμάτων ἐκείνων.

3ον. Ὅφειλε προσέτι νὰ εἶνε εἰθισμένος εἰς τὴν τέχνην τῆς ὁρθῆς χρήσεως τῶν διαφορῶν μέσων, δι'

ὧν ἡ υποβολὴ ἀσκεῖται. Ἰδίᾳ δ' ἄς κατορθοῖ, ὥστε διὰ τοῦ παραδείγματός του, τῆς στάσεως, τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου, τοῦ βλέμματος, τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, τοῦ τρόπου τῆς διατυπώσεως τῶν διανοημάτων κτλ. νὰ παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν παιδῶν, χωρὶς νὰ φαίνεται ὑποκρινόμενος, ὡς κατεχόμενος ὑπὸ ἐσωτερικοῦ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ὑποβάλλει, ὡς πιστεύων ἀκραδάντως εἰς αὐτά.

4ον. Ὅφειλε ἰδίᾳ νὰ σπουδάζῃ τὴν φύσιν ἐκάστου εἴδους τῶν ἐρωτήσεων καὶ νὰ ἐθισθῇ εἰς τὴν εὐχερῇ καὶ ἀδιάσπτον χρήσιν αὐτῶν ἐν δέοντι. Ἡ ἐρώτησις εἶνε τὸ κυριώτατον καὶ συχνότατον μέσον τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ μετὰ τῶν παιδῶν ἐπικοινωνίας καὶ διὰ ταύτης δύναται νὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὴν διάνοιαν, τὸ ἡθικόν, τὴν βούλησιν τῶν παιδῶν. Διὰ τῶν ἐρωτήσεων δύναται νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς παῖδας, ἐπικουρήσῃ αὐτοὺς, κωλύσῃ αὐτοὺς πρὸς μὀρφωσιν τῶν ἀποκρίσεων αὐτῶν. Ὅφειλε ἐπομένως νὰ ἀποδῇ καλλιτέχνης ἐν τῇ χειρισμῷ τῶν ἐρωτήσεων.

5ον. Ἀς μὴ λησμονῇ καὶ τόδε :

Πᾶν τὸ ὑπέρτερον τῶν σωματικῶν ἢ ψυχικῶν δυνάμεων τῶν παιδῶν οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐπ' αὐτοὺς ὑποβολήν.

Λὲν δυνάμεθα νὰ υποβάλωμεν εἰς αὐτοὺς ἀντιλήψεις, διανοήματα, συναισθήματα, πεποιθήσεις, πράξεις ἀνωτέρας τῶν δυνάμεων τῶν. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ φροντίζῃ ὁ διδάσκαλος, ἵνα ὁ παῖς κατανοῇ τὰ ὑποβαλλόμενα αὐτῷ καὶ ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὰ στοιχεῖα, τὰς δυνάμεις, σωματικὰς καὶ ψυχικὰς, πρὸς εἰσο- χλὴν ἢ ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΜΕΡΑΜΒΕΛΛΟΥ

Π ρ ο ς

Τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τὸν Σεβασμιώτατον Ἅγιον Κρήτης καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Πέτρας.

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν μετὰ μετὰ σεβασμοῦ Ὑμῖν τὰ ἐπόμενα.

Ὡς γνωστὸν ἀπὸ τὸν Δ)βριον τοῦ ἔτους 1900 ἔχει ψηφισθῇ καὶ λειτουργεῖ ὁ Καταστ. Νόμος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ ρητῶς ἐν ἀρ. 62 ἀναφέρεται ὅτι, τὰ εἰσοδήματα τῶν Μοναστ. Ταμείων διατίθενται μεταξὺ ἄλλων καὶ διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Ἐφημ. κλήρου καὶ τὰ ἀρθρ. 63 καὶ 166 τοῦ αὐτοῦ Νόμου

πραγματεύονται περί τοῦ τρόπου τῆς ἀμοιβῆς τοῦ αὐτοῦ Κλήρου. Κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1908 ἐνεκρίθη καὶ ἐψηφίσθη ἕτερος Νόμος περί συγχωνεύσεως τῶν διαλυτῶν Μονῶν εἰς τὰς μονίμους τοιαύτας, κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1918 ἐψηφίσθη καὶ ἕτερος Νόμος τοῦ πεντικονταλέπτου, ὅστις κατέστρεψε καθ' ὁλοκληρίαν τὰ κατ' ἔθιμον τυχερὰ τῶν Ἱερέων τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ἐφρόνουν ὅτι θά ἐπληρώοντο ὑπ' αὐτῶν οἱ Ἱερεῖς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διὰ τοῦ ἀνωτέρω νόμου ὀριζομένου εὐτελοῦς ποσοῦ, χωρὶς νὰ τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν παντάπασιν μέχρι σήμερον. Κατὰ διαφόρους δὲ ἐποχὰς καὶ ὑπὸ τῆς Κρητικῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Κυβερνήσεων μελετᾶται νὰ ἐφαρμοσθῇ μέτρον τι πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἀφεθέντος εἰς τὴν τύχην του καὶ μὴ δυναμένου τοῦ πλείστου μέρους τοῦ ἐν λόγῳ Ἐφημερ. Κλήρου νὰ προσπορισθῇ ἐκ τῶν εὐτελεστάτων τυχερῶν αὐτοῦ, οὔτε τὰ καθημερινὰ ἔξοδα τοῦ καφέ, οὐχ' ἦττον οὔτε οἱ ἀνωτέρω Νόμοι ἐφηρμόσθησαν, οὔτε ἀποστολικὴ καὶ συνοδικοὶ κανόνες, οὔτε μέτρον δὲ ἐλήφθη μέχρι σήμερον πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως αὐτοῦ, ὅντος ἀπογοητευμένου ὑπὸ τὰς σημερινὰς βαρυτάτας συνθήκας, πρὸς μεγίστην βλάβην τοῦ ἐν λόγῳ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, οὗτινος τὰ τέκνα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ὑπηρετοῦσιν εἰς τὸν στρατόν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ ὑποστηρίζεται μόνον ὁ ἄγαμος Κληρικός, ὅστις διαχειρίζεται τὰς πρὸς συντήρησιν του δῆθεν, μεγάλας περιοχὰς τῶν Μονῶν, ἐκ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ζήσωσιν ἀξιοπρεπῶς ὅτε ἄγαμος καὶ ἔγγαμος Κληρικός καὶ ἐκ τῶν ἐναπομεινάντων εἰσέτι εἰς αὐτοὺς σήμερον 2) ὅ ἐκ τῶν περιοχῶν τῶν Μονῶν. Αὐτοδικαίως δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 87 τοῦ καταστατ. Νόμου δέον ὅπως διαλυθῶσιν οἱ εἰς τινὰς Μονὰς κάτω τῶν τριῶν μοναχῶν διατιθέμενοι τοιοῦτοι, ὑφιστάμενοι Μοναί, καὶ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς μονίμους τοιαύτας διατεθῶσι δὲ τὰ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενα 2) ὅ τῶν ἀκινήτων Μοναστηριακῶν κτημάτων, ὑπὲρ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐγγάμου Κλήρου, τοῦ ἀγάμου κλήρου περιοριζομένου εἰς τὰς περιοχὰς καὶ μεγάλας ἐκτάσεις τῶν μονίμων Μονῶν, καὶ τούτων (τῶν 2) ὅ) μὴ ἐπαρκούντων, διατεθῇ μέρος ἐκ 3) ὅ τῶν ἐφ' ἐδρῶν, ὅποτε λύεται τὸ πολὺ πλοκὸν καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑφιστάμενον ἐκκρεμὲς εἰσέτι ἐφημερ. ζήτημα.

Τούτων οὕτως ἐχόντων παρακαλοῦμεν εὐλαβῶς ὑμᾶς, ὅπως ὅσον ἐνεστί τάχιστα ἐνεργήσητε τὰ δέοντα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρθρ. 62 καὶ 63 τοῦ καταστ. Νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, διατάσσοντες τὴν συγχώνευσιν τῶν διαλυτῶν Μονῶν εἰς τὰς μονίμους τοιαύτας καὶ ἐκ τῶν 2) ὅ τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀκινήτων κτημάτων ἐξοικονομηθῇ ὁ ἐφημ. Κληρικός καὶ τούτων μὴ ἐπαρκούντων διατεθῇ μέρος καὶ ἐκ τῶν 3) ὅ τῶν ἐφ' ἐδρῶν, συνφθὰ τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ,

ἢ ἄλλως πως ἐνεργήσητε περί τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως ἡμῶν.

Εὐπειθέστατοι

Οἱ αἰτοῦντες ἱερεῖς ἐπαρχίας Μ) δέλλου

Παπᾶ Μιχ. Πρινιωτάκης, Παπᾶ Ἐμ. Καρκάλης Σακελλάριος, Ἰωάννης Παπαδάκης Σακελλάριος. Παπᾶ Νικ. Λαπιδάκης Ἱερεὺς, Παπᾶ Κων. Χουρδάκης, Ἀντ. Π. Δ. Μαυροειδῆς Ἱερεὺς, Παπᾶ Ἐμ. Μαυροειδῆς Ἱερεὺς, Παπᾶ Ἰωάν. Χριστοδουλάκης, Παπᾶ Ἐμ. Λουκάκης, Παπᾶ Χ' Γ. Δρακονάκης Οἰκονόμος, Παπᾶ Χ' Γ. Δρακονάκης Ἱερεὺς, Γεώργ. Μ. Τυράκης Ἱερεὺς, Νικολ. Μ. Καφρετζάκης Ἱερεὺς, Νικολ. Φιλιππάκης οἰκονόμος, Ἐμ. Σ. Δρακενάκης Ἱερεὺς, Παπᾶ Γεώρ. Πρατσίνης Ἱερεὺς, Διονύσιος Ε. Πρατσίνης Ἱερεὺς, Οἰκονόμος Ζαχ. Φθενάκης Νικολ. Χ. Ροβίθης Ἱερεὺς, Ἐμ. Μαυρικάκης Ἱερεὺς, Ἐμ. Παναν. Γ. Μυρικήκης οἰκονόμος, Ζαχ. Ε. Μαυρικάκης Ἱερεὺς, Π' Ἐμ. Μπετεινάκης Ἱερεὺς, Ἰωανν. Κατσαράκης Ἱερεὺς, Γεώργ. Ε. Χουρδάκης Ἱερεὺς, Θεοδόσιος Φθενάκης Σακελλάριος Ματθ. Σιλλιναρδάκης Σακελλάριος, Ζαχαρ. Γ. Ταβλὰς πρωθιερεὺς, Νικ. Δ. Πάγκαλος Ἱερεὺς, Παπᾶ Κων. Κλώντζος Ἱερεὺς, Παπᾶ Κων. Κουντάνος Ἱερεὺς.

ΜΟΝΟΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΣΥΣΣΩΜΑΤΩΣΕΩΣ

Τὸ ὡς ἄνω ὑπόμνημα τῶν ἱερέων Μεραμβέλλου δέον ν' ἀφυπνήσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς ἱερεῖς Κρήτης. Ἡ ἀκίνησία καὶ ἡ σιωπὴ εἶνε δείγματα ἐλλείψεως ζωῆς. Ὅπου δὲ λοίπει ἡ ζωὴ, ἐκεῖ μόνον οἰκτος ἀρμόζει. Καθ' ἣν στιγμὴν ὅλος ὁ κόσμος κινεῖται ζήτων τὴν βελτίωσιν τῆς θεσεώς του, ἡ ἐκ μέρους τῶν ἱερέων μοιρολατρικὴ ἀκίνησία, ἀπελπίζει καὶ τὸν καλύτερον φίλον των. Ὅποιος δὲν διεκδικεῖ μετὰ θάρρους τὸ δίκιο του τὸ χάνει καὶ δικαίως. Ἄν ἀπὸ ἐτῶν ἦσαν συσσωματωμένοι ὅλοι οἱ ἱερεῖς τῆς Κρήτης εἰς Παγκρήτιον σύνδεσμον, ἡ θέσις των ἀπὸ πάσης ἀπάψεως θὰ ἦτο τόσο βελτιωμένη ὥστε νὰ ἐπιτρέπη εἰς τούτους μίαν ζωὴν ἀξιοπρεπῆ, ἐνῶ σήμερον εἶνε ἡ πλέον περιφρονημένη. Ἡ σημερινὴ ἀξιοθρήνητος κατάστασις τοῦ ἱερέως κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς αὐτὸν, διότι ἠγνόησεν ὅ,τι οὐδ' αὐτοὶ αἱ ἀχθοφόροι καὶ λεμβοῦχοι δὲν ἠγνόησαν ἠγνόησε τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς συσσωματώσεως. Ἐν ὅσῳ τὴν ἀγνοεῖ, ἄς μὴ περιμένη ἀπὸ κανένα ἀπολύτως τίποτα. Ὑπῆρχον πρὸ δύο ἐτῶν μόλις πόροι ἀφθονοί, δυνάμενοι νὰ τῷ παρέχῃσι μισθοδοσίαν ἀξιοπρεπῆ, ἀλλ' αἱ χεῖρες εἰς ἃς περιήρχοντο οὔτε μίαν πεντάραν δὲν διέθεσαν δι' αὐτὸν, διότι τὸν ἠθελον παρίαν τῆς κοινωνίας. Ὑπάρχουν καὶ σήμερον πόροι καὶ θὰ ἐδημιουργοῦντο καὶ ἄλλοι, ἀλλὰ, οὔτε μία πεντάρα δὲν θὰ διατεθῇ ποτὲ δι' ἀνθρώπους μὴ συσσωματωμένους, μὴ ἀποκτήσαντας διὰ τῆς ἀληθοῦς συσσωματώσεως δύναμιν σεβαστὴν, δύναμιν ὑπολογίσιμον. Ἡ βελτίωσις τῶν πολλῶν ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς συσσωματώσεως.

ΠΡΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΙΝ

Ἡ «Νέα Ζωή» ἐπιθυμοῦσα ὅπως οἱ ἀναγνώ-
σταί της διαφωτισθῶσι περὶ τοῦ τί ἐστὶ Μπολσεβι-
κισμὸς ἢ Κουμουνισμὸς, ἵνα ὅχι μόνον κανεὶς νὰ μὴ
δύναται νὰ τοὺς παραπλανήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ δύνανται
τὰ διαφωτίζουσιν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς δρασεὸς τῶν τοὺς
ἄλλους, σώζοντας αὐτοὺς ἀπὸ τυχόν παραπλάνησιν ἢ
ἐσφαλμέναις γνώμας, θέλει δημοσιεύσει ἀρχομένη
ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου, κεφάλαιά τινα ἐκ τῶν
ἀποκαλυπτικωτάτων βιβλίων περὶ Κουμουνισμοῦ
τῶν κ. Ἀριστείδου Ι. Ἀνδρονίκου, τέως διευθυντοῦ
τοῦ Γενικοῦ ἑλληνικοῦ προξενίου Πετροπόλεως καὶ
20 καὶ πλέον ἐτὶ διαμείνοντος ἐν Ρωσσίᾳ καὶ τοῦ κ.
Γ. Φ. Φεσσαπούλου συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ καὶ
τέως διευθυντοῦ ὑπηρεσίας Γενικῆς Ἀσφαλείας τοῦ
Κράτους. Τὸ ζήτημα τῆς διαφωτίσεως ἐπὶ τοῦ σπου-
δαιοτάτου αὐτοῦ ζητήματος ἔπρεπε νὰ κατεῖχεν εἰς
ὅλα τὰ περιοδικὰ πρωτεύουσιν θέσιν. Μόνον ὅπου
ὑπάρχει φῶς δὲν εὐρίσκει ἔδαφος ἢ πλάνη καὶ τὸ
σκότος, ἅτινα ἀπεργάζονται τὰς καταστροφάς. Ὁ ἑλ-
ληνικὸς λαὸς στερεῖται διαφωτίσεως ἐπὶ ζωτικωτά-
των καὶ οπουδαιοτάτων πολλάκις ζητημάτων, ἔνεκα
τοῦ ὁποίου καὶ παρασύρεται εὐκόλως.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι» Περιοδικὸν ἡθι-
κοθρησκευτικόν, ἐν Ἀθήναις.

«Ἰακινθὴ κτίσεις» Φύλλον κοινωνικῆς ἀνα-
γεννήσεως, ἐν Ἀθήναις.

«Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς» Μηνιαῖον,
θρησκευτικόν, κοινωνικόν καὶ οἰκογενειακόν περιοδι-
κόν μετὰ πλουσίας καὶ λίαν ἐκλεκτῆς ὕλης, ἐν Θεσσα-
λονίκῃ.

«Ἐρευνα» Μηνιαῖον περιοδικὸν ἐκδιδόμε-
νον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου Α.
Κρυσιγόνῃ. Ἐκαστον τεύχος αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐξ
αὐτοτελοῦς ἀξίας λόγου μελέτης, ἐν αἷς καὶ «Ἡ ἐ-
πιτυχία εἰς τὴν ζωὴν» (τεύχος Νοεμβρίου), ἣν ἰδιαι-
τέρως συνιστῶμεν.

«52 Ὁμιλίαι» ἔργον πολλοῦ λόγου ἀξίον,
τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσιν ἀκαταπόνητου κληρικοῦ καὶ
συγγραφέως Κ. Καλλινίκου ἐφημερίου ἐν Μάντισσεν-
της Ἀγγλίας. Ἐντεῦθεν ἐλήφθησαν αἱ καταχωρι-
σθεῖσαι ἐν τῇ «Νέᾳ Ζωῇ» ὁμιλίαι «Ὁ σκοπὸς τοῦ
γάμου» «Ἡ χριστιανικὴ σύζυγος» «Ἡ μεγάλη ἐντο-
λὴ τῆς ἀγάπης», αἵτινες τόσῃ ἐντύπωσιν προὔξιν-
σαν εἰς τοὺς ἀνγνώστους της. Τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐν
λόγῳ διβλίου συνιστῶμεν θερμῶς. Τιμᾶται μετὰ τῶν
ταχυδρομικῶν δρ. 33 καὶ πωλεῖται ἐν τοῖς γραφείοις
«Τῶν Τριῶν Ἱεράρχων» Μενάνδρου 6.

ΘΑΥΜΑΣΑΤΕ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΝ!

Ἡ Ρωσσία δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κατ' ἐξο-
χὴν χώρα τῶν διαζυγίων, ἀφοῦ ἐκ τῶν τελευταίων
στατιστικῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχει καταλάβει τὸ
ρεκόρ. Ἐπὶ 100 γάμων οἱ 75 καταλήγουσιν πάντοτε
εἰς διαζύγιον ἐντὸς πάντε ἢ ἑξ μηνῶν. Ἀπὸ τῆς ἐφαρ-
μογῆς τοῦ νέου νόμου περὶ διαζυγίου, δηλ. ἀπὸ τῆς
1ης Ἰανουαρίου 1927 ἐτελέσθησαν εἰς τὴν Πετρού-
πολιν 9682 γάμοι, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 7225 εἶχον δια-
λυθῇ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ περελθόντος Ἰουνίου. Πρὸ
τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τελευταίου νόμου, ὅστις ἐπιτρέπει
τὸ διαζύγιον κατόπιν τῆς αἰτήσεως ἑνὸς μόνου ἐκ
τῶν συζύγων, ἐπὶ 100 γάμων διελύοντο μόνον οἱ 26
πράγματι τὸ ὅποιον ἀπετέλει ἤδη ἕνα ρεκόρ. Τὸ σημε-
ρινὸν ὅμως ρεκόρ δὲν διατρέχει κανέναν κίνδυνον νὰ
καταρριφθῇ, διότι καμμία χώρα δὲν θὰ θελήσῃ
ποτὲ νὰ μιμηθῇ τὸν διεφθαρμένον μποσελδικισμόν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ «Νέα Ζωή» ἐκδίδεται εἰς διπλᾶ
φύλλα (16 σελίδων) τὴν 1ην ἐκάστου μη-
νός, ἀντὶ δεκαπενθημέρων φύλλων ἐξ 8 σε-
λίδων ἑκάστου.

Παρακαλεῖται πᾶς συνδρομητὴς ὅστις
τυχὸν δὲν ἔλαβε φύλλον τι νὰ γνωρίσῃ τοῦ-
το εἰς ἡμᾶς. Ἡ διεκπεραίωσις καὶ ἀπο-
στολὴ τῶν φύλλων γίνεται μετὰ πολλῆς
προσοχῆς.

Η ΔΙΕΙΘΥΝΣΙΣ

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ κ. κ. συν-
δρομηταὶ τῆς «Νέας Ζωῆς» ὅπως ἐμβά-
σωσιν ἡμῖν τὴν συνδρομὴν τῶν διὰ ταχυ-
δρομικῆς ἐπιταγῆς ἢ ἐντὸς συστημένης ἐ-
πιστολῆς. Αἱ ταχυδρομικαὶ ἐπιταγαὶ νὰ
ἐκδίδωνται διὰ τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον
Βάρου.

Τύποις Ἀντων. Μπορτολῆ